

DARBININKAS

Vol. LX, Nr. 49
Gruodis-December 5, 1975

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

20 centų

Savaitės įvykiai

Prez. Fordas išvyko pasitarti su Kinija, bet jokių didesnių rezultatų iš to nelaukiama. Kinija yra suinteresuota palaikyti santykius su JAV dėl grėsmės iš Sov. S-gos pusės.

Portugalijos parašutinininkam užėmus 4 aviacijos bazes ir areštavus aviacijos v-ką, vyriausybei ištikimi daliniai išlaisvino visas bazes ir aviacijos v-ką ir privertė sukilėlius pasiduoti. Prezidentas paskelbė Lisabonos srityje išimties būklę ir suspendavo kai kurias teises. Saugumo dalinių vadas gen. Saraiva de Carvalho pašalintas iš pareigų, o jo vadovauti daliniai panaukinti.

Portugalijos prez. Francisco da Costa Gomes pareiškė, kad jis gins daugiapartinę demokratiją. Centrinės partijos vėl pasidarė laimėtojos. Vietoj atstatydinusio kariuomenės štabo v-ko gen. Carlos Fabiao jo pareigoms paskirtas plk. Ramalho Eanes.

Madrido arkivyskupas kardinolas Vicente Enrique y Tarazon per iškilmes įspėjo Ispanijos karalių, kad Katalikų Bažnyčia ne tik netylės, bet ir šauks už žmonių teises ir teisingumą.

JAV vyriausybė atšaukė savo JT kultūrinį ir socialinių reikalų komitetui įteiktą rezoliuciją dėl politinių kalinių amnestijos, nes manė, kad ta rezoliucija dėl įnesamų papildymų gali netekti savo pagrindinės paskirties.

Ispanijos kariuomenę susidarius demokratiniams sąjūdžiams nepriartina monarchijos paskelbimui, nes tai buvo padaryta diktatoriaus aktu.

Strateginių ginklų apribojimo sutarties klijūtis pašalinti JAV valst. sekr. Kissingeris netrukus gali vykti į Maskvą.

Pašalintasis JAV gynybos sekr. James R. Schlesingeris tvirtina, kad prez. Fordo pasiūlytas karinis biudžetas buvęs nepakankamas ir kad tai prisidėjo prie jo pašalinimo.

Pentagonas, išleidęs per 5 bil. dol. raketų gynybos bazėi S. Dakotoje įrengti, nutarė ją palaipsniui likviduoti, nes ji, sovietams pasigaminus daugiagalves raketas, neteko savo reikšmės.

Valst. sekr. Kissingeris įspėjo Sov. S-gą ir Kubą, kad jų teikiama parama Angolos populiarinimo išlaisvinimo sąjūdžiui atsilieps visai atoslūgio politikai ir kad JAV nesutiks, kad ši politika būtų panaudojama vienašališkom priemonėm įgyti.

Laos min. pirm. princas Suvanna Phuma sūnus princas Pania perplaukė Mekong upę ir pasiprašė azylio Tailande.

Sov. S-ga aktyviai stengiasi įsigalėti Angoloje ne dėl jos mineralinių turty, bet nori įsigyti pietiniame Pacifike karo laivyno ir aviacijos bazes, kad iš ten galėtų kontroliuoti jūros kelius.

Andrej D. Sacharov pranešė, kad jam skirtą Nobelio taikos premiją priims dabar Italijoje esanti jo žmona Elena. Į premijos įteikimo iškilmes jis paprašė iškviesti keturis jo artimiausius draugus — Andrej N. Tverdochlebovą ir Sergei A. Kozlovą, kurie šiuo metu laikomi kalėjime, ir Juri Orlov ir Valentin F. Turčiną.

Ispanijos karalius Juan Carlos I pasisakė laikysiąs buvusio režimo principų ir padarysias žymią palengvinimą.

JAV lėktuvnešis John F. Kennedy sustūrė Viduržemio jūroje su kreiseriu Belknap, ir 7 jūrininkai žuvo, o 24 buvo sužeisti.

SOVIETŲ POLITINIAI KALINIAI REIKALAUJA SAU DAUGIAU TEISIŲ

Sovietų Sąjungos politiniai kaliniai, būdami visai beteisę būklėje, labai daug kenčia nuo jų kalinimo administracijos ir kriminalinių kalinių, su kuriais jie dažniausiai yra kalinami. Gindamos savo teises, numatytas sovietinės konstitucijos, Vladimirio kalėjimo, Permės (griežto režimo) ir Mordavijos politinių kalinių grupės 1975 išsiuntė Sovietų Sąjungos aukščiausių sovietų (abiejų — Sąjungos ir Tautybių) įstatų projektų komisijom pareiškimą, kuriuo reikalaujama atskiro įstatymo, nustatančio politinio kalinio statusą. Pareiškime išdėstoma, kad "Pataisos darbo įstatymo" nuostatų taikymas politiniams kaliniams, vykdamas paskirtąją bausmę, yra visiškai beprasmybė. Politiniai kaliniai nepagrįstai pažeminami, niekinami ir naikinami dėl jų politinių, tautinių ir religinių įsitikinimų. Užuo užkurtus kelių nusikaltimui, susilaikiama visiškai priešingų padarinių.

Todėl politiniai kaliniai, pasirašę minimąjį pareiškimą, reikalauja, kad būtų išleistas atskiras įstatymas, aiškiai nustatęs politinių kalinių statusą, griežtai išskirtas juos iš kriminalistų ir suteiktas jiems tam tikrų teisių. Čia pateikiami siūlomieji pagrindiniai politinio kalinio statuso nuostatai (versta iš rusų kalbos).

Teisinis politinio kalinio statusas privalo, tarp kita ko, turėti šiuos nuostatus:

1. Politiniai kaliniai, t.y. asmenys, nuteistieji laisvės atėmimu už įstatymų pažeidimą politiniu, tautiniu ar religiniu pagrindu, yra laikomi atskirai nuo kitų nuteistųjų.
2. Politiniai kaliniai bausmę atlieka respublikoj, kurioje įvykdė kaltinamąjį veiksmą. Neleistina politinių kalinių kalinti sveikatai kenksmingo klimato ar sunkiai pasiekiamose vietose.
3. Politiniai kaliniai turi teisę nevaržomai gauti, įsigyti ir naudotis knygomis, žurnalais, laikraščiais ir kita literatūra, net ir užsieny išleistą, jei jos platinimas Sovietų Sąjungoj nėra įstatymo draudžiamas; taip pat turi teisę naudotis radijo bei televizijos imtuvais ir kitomis informacijomis.
4. Politiniai kaliniai turi teisę pasimatyti su giminėmis ir kitais asmenimis, neribojant pasimatymų skaičiaus ir dažnumo. Taip pat neturi būti ribojamas politinių kalinių susirašinėjimas (laišku gavimas ir siuntimas). Į pasimatymus su politiniais kaliniais atvyksta asmenys nekrečiami. Pasimatymai ir politinių kalinių susirašinėjimas neprivalo būti vykdomi kokia nors nustatyta kalba.
5. Politiniai kaliniai turi teisę pavieniui ar bendrai atlikti religines apeigas, gauti religinės literatūros, religinio kulto kitų dalykų ir tuo naudotis. Kalinimo įstatų administracija turi parūpinti reikalingas patalpas religinėm apeigom atlikti.
6. Politinis kalinys — Sovietų Sąjungos pilietis — naudojasi aktyvia rinkimų teise, jei nėra teismo sprendimu jos atimtos. Tam reikalui kalinimo įstaigose steigiami balsavimo punktai.
7. Neleistinas bet koks politinio kalinio gimtosios kalbos varžymas ir kitokia tautinė diskriminacija.
8. Politiniai kaliniai turi teisę šviestis, lavinti kūną, užsiimti menu. Todėl politiniai kaliniai turi gauti pagalbą įsigyti reika-

lingų priemonių šiai savo teisei vykdyti. Kalinimo įstaigų administracija turi parūpinti tam tikslui patalpas.

9. Neleistinas bet koks toje pačioje vietoje laikomų politinių kalinių savitarpio bendravimo varžymas.

10. Politiniai kaliniai turi teisę bendrai minėti savo sukaktis — asmenines ir istorines.

11. Neleistinas joks politinio kalinio perauklėjimo prievartinis įtaigojimas iš kalinio administracijos pusės. Politiniam kaliniui neprivalo dalyvauti politinio švietimo veikloje.

12. Draudžiama kalinimo įstaigų administracijai nustatyti kokias nors baudas, pvz. pabloginti vienų būklę, palyginus su kitais, dėl jų pažiūros ar elgsenos. Politiniai kaliniai tegali būti administraciniu ar teisminiu būdu baudžiami įstatymų nustatyta bendrąja tvarka.

13. Politinių kalinių tarpusavio organizacijų veiklos nekontroliuoja kalinimo įstaigų administracija; dėl politinio kalinio priklausymo prie tokios tarpusavio organizacijos negali būti siaurinamos jo teisės.

14. Draudžiama kuriam nors politiniam kaliniui pavesti bet kokias administracines ar kitų politinių kalinių priežiūros pareigas.

15. Bet kokia politinių kalinių darbo prievarta draudžiama. Norintiem dirbti kalinimo įstaigų administracija turi suteikti tokią galimybę. Politinių kalinių darbas atlyginamas ir įvertinamas pagal valstybės ūky veikiančias normas. Bet kokie atskaitymai iš politinių kalinių uždarbio

jų išlaikymo kalinimo įstaigose išlaidom yra draudžiami.

Darbo dienos ir savaitės ilgis, atostogos ir nedirbimas dėl ligos nustatomi darbo įstatymų bendrąja tvarka. Politinių kalinių darbas organizuojamas laikantis darbo įstatymų nustatytų darbo apsaugos ir technikos taisyklių. Politinio kalinio darbo laikas kalinimo įstaigoj įskaitomas į bendrą darbo stažą.

16. Bet koks žmogaus orumo žeminimas neleistinas. Draudžiama versti politinius kalinius kirpti plaukus, dėvėti uniformą ar drabužius su raidėmis ar numeriais, nusiimti kepurės prieš administraciją ir kt.

17. Politinius kalinius perkeliant kiton kalinimo vieton, administracija turi ne vėliau kaip prieš tris dienas prieš išvežimą informuoti patį politinį kalinį ir jo gimes, į kurią vietą ir kuriou tikslu jis perkeliamas.

(nukelta į 2 psl.)

NAUJA VLIKO VALDYBA

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto seimas vyko lapkričio 29-30 Brooklyn, N.Y., Kultūros Židinio patalpose. Lapkričio 30 Vliko taryba ateinantiem trejiem metam išrinko šitokią Vliko valdybą: pirmininkas dr. K. J. Valiūnas, nariai: A. Sabalis, B. Nemickas, J. Valaitis, B. Bieliukas, A. Vėdecakas. Iš 14 Vlikų sudarančių grupių tarybos pasitarimuose ir balsavime dalyvavo 13: "už" balsavo 11, susilaikė 2.

Vliko seimo dalyviai Kultūros Židiny, Brooklyne, lapkričio 29. Nuotr. L. Tamošaičio

APRAŠO VILNIAUS TEISMA

Religions in Communist Lands į š.m. 4-5 numerį įdėjo straipsnį, pavadintą "Lietuviai katalikai teisiami". Straipsnio autorius Marite Sapiets, pasinaudodamas 1974 gruodžio 29 Sovietų Sąjungoje ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikomis (Elta siuntinėja), aprašo Vilniaus teismą, kuris paskutiniu metu sprendė politines bylas šių asmenų: Petro Plumpo, Virgilijaus Jaugelio, Povilo Petronio, Jono Stašaičio, Juozo Gražio, A. Patrubavičiaus ir Nijolės Sadūnaitės. Kiekvienas jų buvo nuėstas sunkiesiems pataisos darbam nuo vienerių iki aštuonerių metų.

Tame pat numery duodamos žinios apie religines programas, siunčiamas iš laisvojo pasaulio į Sovietų Sąjungą. Minimos šios stotys: Trans-World Radio, Monaco; Trans-World Radio, Bon-

SENO MOKYTOJO APMĀSTYMAI

Iš Lietuvos Kat. Bažnyčios Kronikos Nr. 17

("LKB Kronika" mano, kad šio mokytojo pavardę paskelbti kol kas netikslinga).

"Mokiausi caro laikų gimnazijoje. Mokytojai, stengdamiesi mane išauklėti savo patriotu, juodino katalikybę. Nekritiškai jaunuolio protu akiai tada viską priimdavau, ką man teikė. Susižavėjau madingomis tuo metu pozityvizmo idėjomis, kad realu tik tai, kas apčiuopiama ir materialu. Iš gimnazijos išėjau apsisprendęs materialistas ir, suprantama, ateistas. Nutilus I Pasaulinio karo patrankoms, pasirinkau mokytojo profesiją ir nuširdžiai ėmiausi purenti švietimo dirvonus. 1924 metais įstojau į neseniai įsisteigusią "Laisvųjų etinės kultūros draugiją". Mokiniuose ir suaugusiuose sklėdžiau ateizmo idėjas. Galvojau, kad viena iš liaudies vargo ir tamsumo priežasčių yra jos religingumas. Taigi, kovojau su religija.

Vėliau įvairūs gyvenimo vingiai bei bandymai privertė patikrinti savo idėines pozicijas. Pagyvenusio amžiaus protas jau buvo laisvas nuo jaunystės įspūdių bei jausmų, ir todėl daug kas dabar man atrodo jau kitokioje šviesoje. Mano "tikėjimas" materializmu susvyravo: pamaniau, kad per daug silpni filosofiniai pagrindai, kad jis nepateikia rimtesnio ir patenkinamo atsakymo į svarbiausius gyvenimo klausimus, kad religija yra visai ne tokia, kokią pažinau iš ateistinių brošiūrų. Dievas man pasirodė kaip vienintelis protingas atsakymas į gyvenimo problemą, ir aš atsisveikinau su ateizmu. Tokį žingsnį daug kas yra žengę iš mano kartos žmonių — jų tarpe net garsusis fizikos profesorius V. Čepinskis.

Deja, dalis mano mokinių pasisavino mano idėjas, kurių aš jau išsižadėjau. Kai kurie jų susižavėjo K. Marksu. 1941 birželio mėn. įžengus į Lietuvą Raudonosios Armijos daliniams, verkiau pamatęs, kad sveikintųjų surentose demonstracijose aktyviai dalyvavo ne vienas mano buvęs mokinys. Tie jauni žmonės nesusigaudė — jie

nuėjo tarnauti svetimiams dievams. Jie apspiaudė tuos idealus, kurie man, kaip lietuviui, buvo labai brangūs ir už kuriuos caro laikais turėjau nukentėti nuo žandarų. Tada supratau, kad visa mano laisvamauska veikla objektyviai tarnavo Lietuvos priešų interesams.

Užėjo vokiečių okupacija. Rudiesiems "išlaisvintojams" talkininkavo ne tie, kurie buvo išauklėti "Šaltinėlio" ar "Ateities" idealais, o tie, kurie savo sielai sėmėsi peno iš "Laisvosios minties". Daugumai šių talkininkų rūpėjo ne tautos interesai, o šilta vieta prie okupanto šono.

1944 sugrįžus Raudonajai Armijai, ir toliau mokytojavau, bet ateistinio darbo jau nesiėmiau. Kartą klasėje skaičiau mokiniams V. Kudirkos satyras. Už tai buvau suimtas. O likimo ironija! Tardytojo kabinete išvydau buvusį savo mokinį... Netikėjau, kad buvęs mokinyas galėtų parodyti tiek neapykantos savo mokytojui, kad jis su tokiu cinizmu kalbėtų apie tai, kas man kaip lietuviui buvo šventa ir brangu... Supratau tada, kad jei žmoguje nėra gilių religinių šaknų, jis gali tapti gyvuliu ir žvėrimi, jo idealas — ne TIESA, bet — šilta kėdė.

Šiandien viena mano koja jau karste. 10 metų odiseja po Gulago salyną, kuriai man suteikė galimybę naujieji "išvaduotojai", buvo proga sueiti į gilesnį kontaktą su Dievu. Šiandien man yra neapsakomai skaudu, kad geriausius ir vaisingiausius savo gyvenimo metus paskyriau kovai su Juo. Tikiu, kad Dievas atleis man tai: buvau auka kai kurių aplinkybių. Paskutiniai 35 metai nepašlykštėjo man skaudžių valandų, bet jie man ir akis atvėrė. Už tai esu dėkingas Dievui. Man tik viena yra neramu, kad aš negalėsiu atitaisyti to, ką padariau bloga, sėdamas savo tautiečių širdyse bedievybės sėklą.

Šiandien žiūriu į jaunesnįjį savo kolegą, į Tave, Mokytojaus.

Tave partija pasikinkė sau parankiniu. Ji siekia, kad kovodamas klasėje su religija, perauklėtumei tas jaunas sielas taip, kaip kadaise kryžiuočiai ar totoriai, pasigrobdę mūsų vaikus, juos perauklėdavo ir siųsdavo kovoti prieš mūsų tautą... Jei Tu tai vykdai — o juk kova su religija yra kartu ir smukdymas tautos moralės, — Tu elgiesi taip tik todėl, kad reikiama nesusi-gaudai padėtyje, nesi reikiama informuotas. Kitaip ir būti negali: juk ar prieinama pas mus laisvai, kaip kitose šalyse, religinė ir filosofinė informacija? Dirbdamas ateistinį darbą, Tu nenuvoki, kad kenki savo tautai.

Oficialiais duomenimis, Lietuvoje daugiau kaip trečdalis mokytojų neturi aukštojo mokslo, o dauguma jų baigusią diplomą gavo neakivaizdiniu būdu. Tau sunku susigaudyti idėjų arenoje.

Sunku Tau ir ekonomiškai. Infliacija vis labiau sumenkina rublį. Todėl, dirbdamas kaime, jei nori išlaikyti šeimą. Tu esi priverstas laikyti karvę, penėti kiaules, lesinti vištas, o mieste — ieškoti dar kitokio uždarbio.

Tačiau knygai Tu vis tiek privalai surasti laiko. Karo ir pokario metais "išvaduotojai" sunaikino daug literatūros, kuri būtų padėjusi susiorientuoti religijos ir mūsų tautos istorijos klausimuose. Naudokis esama literatūra. Turime J. Jurginio, R. Vėbros, V. Merkio, B. Genzelio, H. Tylos veikalų. Dauguma šių veikalų — labai tendencingi ir savo dvasia nelietuviški. Bet mokedamas juos kritiškai vertinti, pats sau atsakysi į klausimą, kodėl teistinė caro valdžia tokiais drakoniškais metodais kovojo su Katalikų Bažnyčia ir kodėl analogišką kovą su ta pačia Bažnyčia veda naujieji Lietuvos šeimininkai.

(nukelta į 2 psl.)

Savaitės įvykiai

(atkelta iš 1 psl.)

Olandijos valdytas Surinamas (šiaurės rytų P. Amerikos pakrastyje) pasidaro nepriklausoma valstybe. Krašte yra daug aliuminijaus rūdos ir miškų. Jis 400,000 gyventojų sudaro rytų indai, japonai, kreolai ir buv. Afrikos vergų palikuonys.

Gujana, anksčiau buv. britų Guiana, virsta komunistinės Kinijos atramos punktu prieš Sov. S-gos įtakoj esančią Kubą. Kraštą užtvindė kinų technikai ir propaganda.

Manoma, kad Sirija sutiks pratęsti 6 mėn. JT paliaubų priežiūros mandata, bet reikalaus pripažinti Palestinos išlav. org-ją de-rybų dalininku.

JAV iki vasario pabaigos pasitrauks iš Korat aviacijos bazės Tailande ir atitrauks 4500 karių ir 50 lėktuvų. U Taphao bazėj dar liks apie 100 lėktuvų ir 7000 karių.

Ispanijos vyriausybė paskelbė politinių ir kriminalinių kalinių amnestiją, bet ji nepalies už teroristinius veiksmus nuteistų kalinių. Kairieji tokia amnestija nepatenkinti.

Jugoslavija, areštavusi kelis šimtus prosovietinių komunistų, oficialiai kreipėsi į Sov. S-gą nesikišti į Jugoslavijos vidaus reikalus.

Sirija, gerindama santykius su Iraku, atitraukė nuo jo pasienio karių ir perkėlė juos į Izraelio pasienį.

Jokių valymų nepaliestas buv. Sov. S-gos ministeris ir prezidentas Anastas Mikojan 80 m. amžius sukakties proga buvo apdovanotas šeštuoju Lenino ordinu.

Pasikėsintoja prieš prez. Fordą Lynette Alice Fromme teismo buvo rasta kalta bandžiusi prezidentą nužudyti.

Prez. Fordas sutiko, kad federalinė vyriausybė paskolintų New York miestui 2.3 bil. dol. bankrotui išvengti. Paskolas tvarkys iždo sekr. William E. Simon.

JAV pilietis Laszlo Toth liepos m. buvo areštuotas Jugoslavijoje, apkaltintas šnipinėjimu ir slaptame teisme buvo nubaus- tas 7 metams kalėjimo.

Kinija paskelbė, kad pietinė Kinijos jūroje esančios Spratly salos sudaro integralinę Kinijos dalį. Anksčiau Kinija užėmė to pat jūroje P. Vietnamui priklausiusias Paracels salas.

Britanija numato 1977-8 m. leisti skotam ir valam išsiriti savo parlamentus, bet Britanija ir toliau tvarkys jų mokesčius, civilines tarnybas, tarptaut. santykius ir mokesčius už pagaminamą aliejų.

Kanada, stiprindama savo gynybą, numato pirkti iš JAV už 950 mil. dol. 18 tolimos žvalgybos lėktuvų ir sumoderninti tankų dalis.

Prez. Fordas į aukšč. teismo narius vieton atsistatydinusio Douglas paskyrė Chicagos apeliacinio teismo teisėją John Paul Stevens. Atrodo, kad senatas jį patvirtins.

Mao Tse-tungo žmona Chiang Ching yra kritikuojama už slaptų informacijų atidengimą Bingham univ. profesorei Roxane Witke.

Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Kurt Waldheim ir UBA-BATUNo vykdomasis pirmininkas Kęstutis K. Miklas.

IŠ LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKOS NR. 17

(atkelta iš 1 psl.)

R. Vėbros liudijimu "Muravjovas Katalikų Bažnyčią paskelbė politine erezija", o visus katalikus — politiškai nepatiki- mais. Sąvoka "katalikas" Kauno gubernijoje, kurioje gyveno beveik visi lietuviai, caro administracijai reiškė tą patį, ką ir sąvoką "lietuvius". Caro v valdžia religinį asimiliavimą laikė kaip pirmutinį žingsnį vykdamą nutautinimą. Kitų tikybų persekiojimas buvo vienu iš nacionalinės sprespaudos pasireiškimų. R. Vėbros tvirtinimu, M. Muravjovas ir mokyimo apygardos globėjas J. Kornilovas siekė Lietuvoje dvejopų tikslų: "nutautinti ir mokyklas izoliuoti nuo Katalikų Bažnyčios įtakos".

O šiandien ar ne už tą patį kovojama?

Dauguma tarybinių istorikų pripažįsta, kad Lietuvos Katalikų Bažnyčia, subjektyviai siekusi išsaugoti katalikų tikėjimą, objektyviai sužlugdė caro valdžios vykdytą lietuvių tautos nutautinimo politiką.

Ar šiandien Lietuvoje Katalikų Bažnyčia nėra pašaukta tai pačiai misijai?

Kai kurioje ateistinėje spaudoje kartais prasitaria, kodėl taip įnirtingai kovojama su Katalikų Bažnyčia, nes ji saugo "pasenusias tradicijas" ir "religiniai prietariai" sulaiko lietuvių nuo mišrių vedybų ir tuo kovojama?

Sovietų remiamas Angolos išlaisv. sąjūdis Luandoj sulaukė 3 CBS televizijos korespondentus.

Buvęs sovietų žvalgybos karininkas, kartu su Solženicynu Rytprūsioose patekęs į kalėjimą, o dabar pasidaręs centrine žmogaus teisių gynimo figūra Sov. S-goje, Lev Kopelev parašė knygą apie sovietų karių vykdytus žiaurumus Rytprūsioose. Knyga buvo slapta išgabenta į vakarus ir netrukus čia pasirodys anglų ir rusų kalbomis. Knygos vardas — To be preserved forever (frazė buvo sovietų naudojama visom bylom už nusizengimus prieš valstybę).

JAV R. katalikų vyskupai nutarė pagyventi kovą prieš abortus ir kiekviename kongreso distrikte įsteigti Pro Life grupes, kurios stengsis paveikti kongreso narius balsuoti už konstitucijos pakeitimą, draudžiant abortus.

Sovietų S-gos Vnešposyltorg pranešė, kad nuo sausio 1 jos piliečiams siunčiami piniginiai sertifikatai bus keičiami į rublius tik užsienio prekybos banke, bet ne specialiose krautuvėse, kaip iki šiol buvo daroma. Už 100 dol. sertifikatą sovietų pilietis gaus tik 49 rublius. Tuo ypač yra susirūpinę žydai.

Donald H. Rumsfeld buvo senato patvirtintas JAV gynybos sekretoriumi.

Italija ir Sov. S-ga sutarė glaudžiau bendradarbiauti, vykdamą atoslūgio politiką.

Pietų Afrika nutarė statydinti uranijaus rūdos valymo fabrikus ir aprūpinti vakarų valstybių atominės energijos įmones kuru.

Indonizijos pabėgėliam JAV įkurdinti mažiausia dėmesio parodė didelės bendrovės ir darbo unijos.

pačiu tampa stabdžiu "susilieji- mui", tai yra surusėjimui.

Lietuvius, kovojąs prieš Bažny- čią, yra savo tautos duobkasy, nes Bažnyčia yra vienintelė dar neuždrausta įstaiga kovojanti už lietuvišką tradicijų išsaugojimą, ir beveik vienintelė etikos mokytoja.

Imperialistai gerai supranta ateistinės kovos vietą savo planuose. O mes, akiai tarnaudami ateistinei propagandai, padedame realizuoti jų planus. Caro laikų "daraktoriai" ir motinos prie ratelio išsaugojo mūsų tautos samonę, knygnešiai ža- dino lietuvių švietis ir savaran- kiškai mąstyti, o šiandien mūsų mokytojas yra pasamdytas kasti lietuvių tautai duobę... Deja, dalis mano jaunųjų kolegų to ne- supranta. Valančiaus, Basanavi- čiaus, Kudirkos, Maironio svajo- nes palaidoti yra pavesta šių die- nų mokytojui...

Kas bus su mumis netolimoje ateityje?

Mokytojas tautą ir prikelia ir palaidoja...

Man senam šiandien labai sunku — nematyti prošvais- tės...

Vilnius

1974 rudenį į Vilniaus anti- kvariatą užėjo saugumo darbuo- tojas ir apžiūrėjo lentynas, pos- talius. Kitą dieną atvažiavo ma- šina, surinko vadinamas "idea- listinio ir nacionalistinio" turi- nio knygas, kaip priešingas vals- tybinei ideologijai, ir išvežė. Knygyno vedėjas buvo ateistas iš pareigų, o supirkinėtoja — tar- dyta saugume. Dabar šiame an- tikvariate jau nebegalima gauti įdomesnių prieškarinių leidi- nių.

SOVIETŲ SĄJUNGOS KALINIAI REIKALAUJA TEISIŲ

(atkelta iš 1 psl.)

18. Kalinimo įstaigų administ- racija turi aprūpinti politinius kalinius maistu pagal aukščia- siaus moksliškaai pagrįstas nor- mas, atsižvelgdama į jų sveika- tos stovį. Bet koks maisto davi- mo sumažinimas ar apribojimas dėl politinio kalinio elgsenos arba įsitikinimų neleistinas.

19. Kalinimo įstaigų administ- racija turi nemokamai aprūpinti politinius kalinius drabužiais, apavu, patalu — pagal sezono ir vietovės klimatą. Dėvėti unifor- minius drabužius nėra privalo- ma.

20. Kalinimo įstaigų administ- racija turi aprūpinti politinius kalinius patalpomis, tinkančio- mis gyventi, valgyti, dirbti ir poilsiauti pagal civilines nor- mas ir higienos reikalavimus.

21. Be įstaigų numatyto kalini- nių mediciniško aprūpinimo, politiniai kaliniai turi teisę kviesti savo nuožiūra gydytoją, ir iš užsienio, kad apžiūrėtų sveikatą ir konsultuotų. Jei kalini- mo vietovių medicinos punk- tai neturėtų reikalingų medika- mentų, politiniai kaliniai turi teisę jų užsakyti kur kitur, o me- dicinos punktas turi juos priimti ir naudoti pagal paskirtį.

22. Neribojamas politinių ka- linijų buvimas gryname lauko ore.

23. Be kalinimo įstaigų admini- stracijos nemokamai teikiama maisto, drabužių, apavo, pataly- nės, politiniai kaliniai turi teisę gauti jų neribotą kiekį iš gimini- nių ar kitų asmenų, o taip pat įsigyti per prekybos tinklą mai- sto, drabužių bei kitų kasdieninio vartojimo reikmenų ir jais nau- dotis.

24. Politiniai kaliniai turi teisę gauti pinigų iš giminių ir kitų asmenų ir laisvai naudotis savo pinigais ištekliams.

Kad šias politinio kalinio statuso sąlygas griežtai vykdytų kalinimo įstaigos, reikalinga, be prokuroro ir sovietinės visuo- menės kontrolės, dar ir užsienio kraštų bei tarptautinių organi- zacijų priežiūra.

1975 balandžio mėnesį Lie- tuvos TSR Ministrų Tarybos pir- mininko pavaduotojas Povilas Kulvecas (Kulvietis) buvo ate- leistas iš pareigų už neteisėtą būdu įgytą ekonomikos mokslų daktarą.

Nors Kulvietis gimęs Gruzijo- je ir lietuvių kalbos išmokęs tik Lietuvoje, paskutiniu metu bu- vo įtartas lietuviško nacionaliz- mo nuodėme — buvo palankus lietuviams.

"Tiesoje" pasirodė straipsnis, kompromituojantis jo asmenį. Kulvietis pakeistas rusu.

1975 gegužės 10 Vilniaus "Žalgirio" stadione vykstant fut- bolo rungtynėms tarp "Žalgirio" ir "Dauguvos", milicija suran- kiojo visus aktyvesnius "sirga- lius" ir išvežė. Bijoma, kad sta- dione nepasireikštų tautinės nuotaikos.

1972 birželio mėn. Vilniuje vyko Pabaltijo valstybių ranki- nio varžybos. Dalyvavo lenkai, vokiečiai ir kt. Nebuvo lietuvių, latvių, estų... Kai žiūrovai var- žybų metu savo simpatijas ėmė reikšti ne rusams, tada sugalvo- ta verbuoti lojalesnių žiūrovų į stadioną, dalijant bilietus darbi- ninkams gamyklose, studentams, 35-je vidurinėje mokyklo- je.

1974 gruodžio 25-26 Vilniaus saugume buvo tardytas, prieš tai padarius bute kratą, Vytautas Margaitis, dirbęs inžinieriumi "Elfos" gamyboje. Jis kaltina- mas, kad kalbėjęs Simo Kudir- kos išleistuvėse.

Kretinga

Nasrėnų kaime, vyskupo M. Valančiaus gimtinėje, yra įreng- tas jo memorialinis muziejus. Neseniai saugumas paėmė iš šio muziejaus lankytojų atsiliepimų knygą.

Todėl turi būti užtikrinta:

1. Politinių kalinių teisė šauk- tis į spaudą, visuomenės veikė- jus ir organizacijas.

2. Visuomenės organizacijų atstovų, spaudos ir paskirų vi- suomenės veikėjų teisė lankyti kalinimo įstaigas, susipažinti su kalinimo sąlygomis ir matytis su politiniais kaliniais.

3. Šių straipsnių (1 ir 2) nuo- statai taikomi ne tik Sovietų Sąjungos visuomenės, spaudos ir organizacijų, bet ir užsienio kraštų ir tarptautinių organiza- cijų atstovams.

Politinių kalinių teisių už- tikrinimas yra reikalingas apsau- goti jų sąžinės laisvei, į kurią kėsinais valdanti komunistų par- tija, — pagal konstitucijos 126 str. visuomenės ir valstybės or- ganizacijos vadovaująs branduo- lys, — kovodama kaip tik su tais politiniais, religiniais ir tauti- niais įsitikinimais, kurie yra politinių kalinių veiklos pagrinda- s.

Kadangi šiame pareiškime iš- dėstyti principai yra visiškai priešingi "Pataisos darbo įstaty- mo pagrindam", veikiantiems nuo 1969 liepos 11, tai jiems pa- keisti reikalingas specialus Sovi- etų Sąjungos aukščiausio so- vieto įstatyminis aktas. Ši aplin- kybė ir yra mūsų kreipimosi į Sovietų Sąjungos aukščiausio sovieto įstatymų projektų komi- siją priežastis. Prašome apsva- rstyti šiuos samprotavimus ir pa- teikti Sovietų Sąjungos aukš- čiausiam sovietui įstatymo projektą, atitinkantį čia išdėsty- tas statuso sąlygas, kurios tvar- kytų baudmės vykdymą žmonių, nuteistų už įstatymus pažei- džiančius veiksmus, atliktus poli- tiniais, tautiniais ir religiniais motyvais.

Šis pareiškimas palaikomas šių politinių kalinių: Vladimiro kalėjimo, Permės ir Mordavijos stovyklų 69 politinių kalinių pa- rašai. Jų tarpe trys lietuviai: Šarūnas Žukauskas, Jonas Ši- linskas, Andrius Mirauskas — visi trys iš Permės stovyklos Nr. 36 (griežtas režimas). (Elta)

AN' ANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N. Y. 11421. Suteikia garbingas laidotu- ves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

TAISOM RADIOJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujame Queens ir apy- linkės lietuvių. Naujų aparatų neparduodame. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y. 11227 (2 blokas nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamas garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Ave- nue, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, na- mu, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas mai- šas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tor- tai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — im- paktuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, palams ir suk- nelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vil- nonės skaros ir šallai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Spe- cialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užeikite ir įsi- tinksite!

LIETUVIŲ R.C. SUSIVIENIJIMAS pigiai, greitai, lietuviškoj dvasioj patar- nauja apdraudamas gyvybę netekimo ar ligos atveju. Duoda pasko- las su žemu procentu, moka dividendus apsidraudusiems. Kreiptis: direktorius Bronius Bobelis, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. MI 7-6637.

SPARTA — Rašomos mašinėlės jv. kalbomis, radio, spalv. TV, compute- riai, jv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir fir- mų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

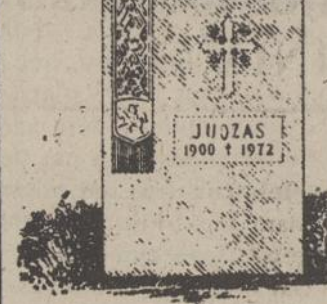
REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdir- bęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvių jv. patarnavimais pa- sinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y., 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių par- duotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spau- dos kioskas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N. Y. 11364. Tel. 212) 229-9134.

DALĖ POVLASKAITĖ-SELLEI, sav., "Friendly Spirits Wines & Liquors", 146 E. Main St., New Britain, Conn. 06051. Tel. 224-4808. Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų, mažais ir di- delliais kiekiais įvairiom progom. Nuolaidos daromos pagal ima- mą kiekį. Užsakymai priimami ir telefonu, reikalui esant prista- toma į namus be atskiro atlyginimo. Patarnavimas malonus ir sąžiningas.

Lietuviško stiliaus paminklų sukuriami ir veltui pristato- mi į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines) Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379 (212) DAVenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta Gausi parodų salė

GRUPINĖS KAINOS PAVIENIAMS ASMENIMS 4 DIENŲ KELIONĖ Į LAS VEGAS

VIEŠBUČIAI:	KAINA ĮSKAITO:
Stardust \$249	Skridimai lėktuvu
Flamingo 259	Viešbutis nuo ketvirtadienio iki sekmadienio
Aladdin 259	Pervežimai iš aerodromo į vieš- butį ir atgal
Circus Circus 259	Visi lėktuvų ir viešbučių taksa
Hilton 279	Bagažų nešiojimai
Cesar's Palace 289	Dvejį pusryčiai
MGM Grand 299	Sauja nikelių

Šių kelionių ir kitais kelionių reikalais kreiptis į

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE ROMAS KEZYS, SAV.

2129 Knapp St. Brooklyn, N.Y. 11229 Tel. (212) 769-3300

DABININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Subscription per year — \$10.00. Single Copy 20 centsEina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DABININKA ir LIET. ŽINIAS • Pre-
numerata metams \$10.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Kalėdų belaukiant

Lietuvoje prieš Kalėdas keturias savaites buvo adventas, kada nutildavo dainos ir muzika. Nebuvo pokylių nei vestuvių. Tai buvo šventas laikas, pasiruošimas Kalėdom.

Gili rimtis apsupdavo visą lietuvišką gyvenimą. Ir pačioje gamtoje buvo rimtis ir susikau-pimas. Baigėsi ruduo. Medžiai pilki ir belapiai, lyg kokie vaiduokliai. Kokios tamsios apniukusios girios. Kokie vėjai, lietus. Prasideda šalčiai, ir namuose užsidega krosnys, visus aplink save surinkdamos. Čia viduje prasideda vakaro darbai, taip pat pažymėti ta šventiška artėjančių Kalėdų rimtimi. Daug kur namuose giedojų, bendrai skaitė religinio turinio knygas. O jei kur to ir nebuvo, tai visi prisilaikė rimtai, nes — adventas.

Bažnyčioje buvo specialios pamaldos — rarotai. Anksti, anksti, dar tamsumoje ir šaltyje, reikėjo keltis ir eiti į bažnyčią. Ir žmonės ėjo, nes tai buvo jų gyvenimo dalis, jų Kalėdų laukimas.

Kam teko keliauti per kitus Europos kraštus, tas ir ten pastebėjo, kad žmonės laukia Kalėdų su gilia pagarba ir rimtimi. Vokietijoje pagarbioje vietoje padėdavo eglų vainiką su keturiom žvakėm. Tai keturios advento savaitės. Pirmą savaitę uždega pirmą, antrą — antrą ir taip toliau.

Amerikos krašte yra kitaip. Žmonės gyvena įvairių religijų tarpe. Tos įvairios religijos, kitos net priešiškos krikščionybėi, tai ir padarė, kad iš viešojo gyvenimo būtų išstumtas adventas. Jis paliktas tik bažnyčioje ir čia dar susiaurintas. Tai tik bažnytinis laikas su savo liturgija, maldom, bet šalia bažnyčios advento jau nebėra.

Šis kraštas mėgsta kalėdines dovanas. Tai gražu — dovana yra meilės pareiškimas. Bet čia virsta kitaip. Čia viskas suko-

mercinta. Ta komercija kyla dažniausiai ne iš krikščionių prekybininkų. Jie tenori tik pasipelninti, kuo daugiausia uždirbti.

Tie pirkkliai per reklamą tiesiog žmogų priverčia eiti ir pirkti kalnus dovanų. Dažnai tos dovanos žmogui mažai reikalingos. Bet toks turi būti mandagumo mostas — dovana.

Argi to užtenka? Dovanų kalnai užstoja Kalėdų dvasią ir nustelbia prasmę. Dovanos užden-gia patį Kristų. Kaip čia tinka Kalėdų evangelijos žodžiai: „Nebuvo vietos...“ Nebėra vietos tikrai Kalėdų prasmei — Kristaus gimimo šventei, meilės ir bičiulystės šventei, nes visa sutelkiama į paviršutines dovanas.

Duodami dovanas, perriškime jas savo meilės raišteliais. Tegu tai būna daugiau nei daiktas, nei materija. Juk tik už daiktų, už tos materijos slypi tikrasis Kalėdų džiaugsmas. Kalėdos yra meilės ir džiaugsmo šventė, o meilė skleidžiasi tik už daiktų. Kiekvienas daiktas, jei jis netarnauja meilei, užstoja kelią į meilę ir džiaugsmą.

Neišvengsime ir mes dovanų. Reikės jas pirkti. Pirmiausia prisiminkime jaunuosius. Jiem reikia dovanų, draugiško paskato. Tegu prie tų dovanų bus pridėta ir gili mylinti širdis.

Neužmirškime ir tų, kurių gyvenimas yra sunkus ir vienišas. Ta vienatvė švenčių metu dar paastrėja. Aplankykime juos, pasikvieskime į namus, kad ir jie galėtų sušilti prie draugystės židinio.

Sustokime ties lietuviška dovana. Ji gali daug ir labai daug padaryti. Pirmiausia dovano-kime savo bičiuliui amerikie-čiam knygas apie Lietuvą, dova-nokim savo meno dirbinius. Do-vanokime tai ir savo draugam, nes tuo praturtinsime savo namus ir nuskaidrinsime savo dvasią.

1927-40 m. laikotarpy prof. Juozas Brazaitis uoliai dirbo rašytojų gretose, buvo beveik pastovus LR d-jos valdybų narys, literatūros premijom skirti komisijų narys, niekad neatsisakęs net ir labai nemalonių pareigų. Ak, buvo toks nelemtas ir didžiai nesmagus atsitikimas, Rašytojų valdybai sukėlęs skaudų galvų šopėjimą. Poetas Liudas Gira iš Ievos Simonaitytės, kai toji gavo pirmąją Valst. literatūros premiją už Aukštųjų Simonų likimą, pasiskolino tris ar keturis tūkstančius litų. Aišku, laikas bėgo, o skolos gražinti Gira nepajėgė. I. Simonaitytė jau buvo besiryžianti su savo skundu eiti į viešumą. Jeigu būtų taip atsitikę, rašytojai būtų turėję išgyventi nemalonų ir jų prestižą pažeidžiantį skandalą. Nesumodami ką daryti, nutarėm kreiptis į ministrą pirmininką J. Tūbelį, išdėstyti jam savo rūpestį, prašyti pagalbos.

Ėjo pas Tūbelį ir velionis Juozas Brazaitis. Ten paaiškėjo, kad vyriausybė, skirdama pensiją, jau yra sumokėjusi L. Gira skolų apie 25,000 litų. Šiporiai rusiškai nusikeikę, pirm. Tūbelis iš valstybės išdo padengė ir šią poeto veterano skolą. Anuo metu Brazaičiui ir kitiems toji Gira byla su Simonaityte iš tikro atrodė kaip siaubas, o nūdien, kai pažinome to žmogaus veidmainybę ir silpnybių takus ir vingius, visa tai gal tik skaudaus šypsnoio verta.

Rašytojų tarpe velionis Juozas turėjo ne vieną artimą bičiulį. Tačiau intymus ir artimiausias jo draugas buvo Antanas Vaičiulaitis. Drauge jie rengė literatūros vadovėlius

JUOZAS BRAZAITIS
TARP MENO ŽMONIŲStasio Santvaro paskaita, skaityta prof. Juozo
Brazaičio akademijoj Kultūros židiny balandžio 13

2

mokyklom, tarėsi ir diskutavo, gilinosi į vienas kito darbus, drauge plėtė akiračius, ieškojo tiesos ir gėrio. Tada į Ugnia-gėsių gatvelę atkildavo ir tokių akimirkų, kurios Juozo veidą nu-plieksdavo šilta šypseną. Tai vis tos bėdos su gražiom merginom, kurios' juk nevisuomet renkasi tuos, kurie jų trokšta. Bet ir šiose painiavose Juozas buvo ištikimas Antano draugas, stengėsi jami padėti, rūpinosi, kad bičiulis skęstų laimėje, kad galėtų pastoviai šildytis atrastame moteriškame grožy...

Vokietijoje, kai jau mus buvo ištikęs sunkiausias ir skaudžiausias praradimas, kai prof. Juozas Brazaitis buvo apsikrovęs politiniais ir visuomeniniais darbais, nuo literatūrinio gyvenimo veiklos nutolęs (tiksliau tariant, nuo mūsų grožinės literatūros rūpesčių jis niekad nebuvo nutolęs, tik laiko tiem darbam nebeturėjo), vistiek mes jam kvaršinom galvą. Ir čia jis dalyvau-davo literatūros šventėse, tar-davo stilingą ir prasmingą žodį, neatsisakydavo net premijom skirti komisijose dalyvauti. Tų pačių pareigų jis nevengė ir Amerikoje. Tad rašytojam Brazai-čio netekimas yra keleriopai skaudus — jie neteko literatūros mokslininko ir objektyvaus kritiko, jie neteko žmogaus,

įrodžiusio ištikimybę bendriam idealam.

Ugniagesių gatvelė, kur pro langus tematė tik senus raudonų plytų namus ir plyšį dangaus, kur dailesnį gamtos vaizdą tegalėjom tik įsivaizduoti, kaip jau tarta, vis būdavo ko nors ieškoma ir šis tas atrandama.

Juozas Brazaitis mylėjo teatrą — dramą ir operą, gal mažėliau baletą, mėgo simfoninę ir kame-rinę muziką (jo mylimi kompo-zitoriai buvo Mozartas, Beetho-venas, Rossini, Verdi, Brahmsas, Puccini, Berliozas, Debussy, Ravelis, C. Sasnauskas, St. Šimkus, J. Gruodis), domėjosi teatru ir jo darbais, aktorių ir dailininkų gretose turėjo vieną kitą bičiulį. Kai pradėjo į žmo-nes eiti dienraštis XX Amžius, prie kurio gimimo ir velionis buvo pridėjęs nemaža savo jėgų, iškilo teatrinis recenzijų klausimas. Betgi anuo metu mūsų etika buvo skaisči kaip liepsna, ji negalėjo būti pažeista! Kaip gali teatrinės recenzijas rašyti žmogus, kuris pats dirba teatre? Prie Juozo virtos stiprios kavos puodelio tą klausimą nuo vieno ant kito šono vartaliojom ne vieną vakarą. Pagaliau atsirado XX Amžiaus teatrinis kritikas, galima sakyti, iš karto susilaukęs teatro žmonių gretose akylaus dėmesio ir kome-tarų. Daugumos nuomonė buvo

ta pati — tai prof. Brazaičio dar-bai. Kritikas savo recenzijas pa-sirašydavo dviem raidėm, tik vargas man — dabar nebeprisimeniu jų eilės: A.S. ar S.A. Būtų neapsakomai įdomu dabar tas recenzijas paskaityti.

Iškilęs kaip teatro kritikas, gan greitai Juozas Brazaitis buvo pakviestas į Valst. dramos teat-ro repertuaro komisiją. Prie dar-bų universitete, XX Amžiaus re-dakcijoje, Aušros mergaičių gim-nazijoje, prie rašto ir visuome-nės darbų jis neatsisakė ant savo pečių užsikrauti dar ir tos reper-tuarinės naštos. Į posėdžius ei-davo visada gerai pasiruošęs, kai kada iš jų grįždavo nelai-mingas, o kai kada ir su regima giedra akyse. Matot, gana daž-nai repertuaro klausimas teat-ran būna atvira opa. Ta opa an-dai buvo skaudi ir Lietuvos teat-rui. Velionis Brazaitis savo paži-nimu ir erudicija, platesniu ir gi-lesniu žvilgsniu į dramaturgijos meną neabejotinai daug prisidė-jo prie anuometinių mūsų reper-tuarinių rūpesčių taisymo ir gydymo.

Dailus skaitymas, dailus kal-bėjimas, kaip man atrodė, buvo asmeninė Juozo Brazaičio „silp-nybė“. Dėl to ir lietuvių au-torių kūrybos skaitymai, ir lietu-vių kalbos kultūra teatrinėje sce-noje jam buvo itin svarbūs, reikš-mingi, puoselėtini dalykai. Kar-tais, kai grįždavom iš kurio nors dramos teatro vaidinimo, nusi-metę apsiaustus, eidavom į Juo-zo kambarį įspūdiškai pasidalin-ti. Jis, vienu kitu sakiniu spek-taklį aptaręs, tuoj pradėdavo by-loti: „Staseli (atleiskit, taip jis mane visą laiką vadino), kaip čia yra ir ką reikėtų daryti, kad kai kurie mūsų dramos aktoriai pradėtų švariai ir gražiai tarti lietu-višką žodį?“ Į tą pastabą neleng-va būdavo jam atsakyti. Pats jau buvau patyręs, kad lietuvių kal-bos problema Valst. teatre nėra net ir sunkiu darbu lengvai ir greitai išsprendžiama, tam rei-kėjo laiko, gal dar dešimties metų. Buvo, mat, aktorių ir dainininkų, iš svetur parsive-zusių svetimą akcentą, kurių ausyse netilpo gimtosios kalbos muzika. Juozas dėl to sielojosi, ne vieną sykį tuo klausimu ir gana rūščiai pakalbėdavo. Ir džiaugėsi, nuoširdžiai džiaugė-si, kada tik išgirdo dailųjį

(nukelta į 4 psl.)

New Yorko tautinių šokių ansamblis šoka Darbininko vakare lapkričio 22 Kultūros Židinyje. Nuotr. L. Tamošaitis

Vytautas

SUVALKIJOS ŪKININKO
ATSIMINIMAI

8

Nerikiotės kuopą sudarė visų rūšių meistrai ir septyni įvairūs vežėjai. Visi gyveno viename name. Tuo laiku ir aš dirbau pulko stalių dirbtuvėj. Tai dažnai matydavau vežėją išvažiuojant ir parvažiuojant.

Barzdos dėka jis caro tarnyboje lengvai praleido trejus metus.

Pasaulinis 1914 karas

Tarnaujant rusų kariuomenėje, 1913 iš karininkų kalbų ir paskaitų kareiviam buvo galima suprasti, kad rusai ruošiasi karui. Net buvo sulaukiyti 1911 pa-šauktieji kareiviai. Jie turėjo būti paleisti į atsargą 1913 rugsėjo mėn., bet juos paleido tik 1914 balandžio mėn. (septyniais mėnesiais vėliau). Ir vis dėlto rusai nenumatė karo pradžios. Jei būtų numatę, tai tikriausiai tuos kareivius būtų sulaukę dar tris mėnesius.

Aš, grįžęs iš rusų kariuomenės 1914 balandžio mėn., norėjau iš Lietuvos laikinai pasitraukti, kad nereikėtų eiti į karą. Prašiau tėvą pinigų kelionei į Ameriką, aiškindamas, kad rusai ruošiasi karui. Tėvas nė girdėti nenorėjo. „Nespėjai pareiti, sakė, ir vėl nori išbėgti. Visi žinom, kad ka-ras bus, bet niekas nežino ka-

da. Jeigu jis bus, tai ne tik tau vienam bus blogai. Visiems bus negerai.”

Gal vėliau ir būtų tėvas davęs pinigų kelionei, jei karas nebūtų taip greitai prasidėjęs.

Rusų-vokiečių karas

1914 rugpjūčio 1 gaunu iš valsčiaus pranešimą: skubiai vykti į Kalvariją, pas karo apygardos viršininką. Bet dabar visi renkasi Šakių kaime pas ūkininką Pranckų. Iš čionai pastotė nuveš į Kalvariją.

Kaip perkūnas trenkė. Mama ir seserys verkia. Visi namiškiai riša ryšulius ir deda į vežimus. Tėtis ruošiasi varyti gyvulius iš namų. Čia pat, tik už vieno kilometro, rusų-vokiečių siena. Kiekvienu mometu gali prasidėti karas. Šiaurėje ir vakaruose matyti daug gaisrų (rusai degino sargybų būstines).

Visą naktį niekas nemiego-jom ir nenorėjom valgyti. Rytą, atsiviešinant su artimaisiais, tėvas man tarė: „Tu, sūneli, nujau-tei, kad karas bus.”

Pas ūkininką Šakių kaime susirinkom šeši vyrai: Iz. Galinis—Kybeikių k., K. Jakimavičius — Egliniškių, V. Bradūnas — Šakių, V. Antanavičius ir J. Bungardas — Padvarniškių ir V.

Liesunaitis — Kaupiškų k. Pajevonio valsčių mobilizacija palietė penkis vyrus. Vėliau buvo mobilizuoti I, II ir III eilės atsarginiai. Tai senesnio amžiaus vyrai.

Išbėgusieji į Ameriką džiaugėsi, kad nekariaus už rusų interesus. Bet tie vyrai buvo mobi-lizuoti Amerikoje. Nuvežti į Pran-cūziją, kariavo prieš vokiečius. Buvo nuvežti ir du mano bro-liai, bėgusieji nuo karo.

Čia noriu pastebėti, koks buvo baisus tas 1914 karas. Žmo-nės bėgo į bažnyčias melstis, prašyti Dievą, kad karą atitolin-tų, o 1941 žmonės meldėsi, kad greičiau karas prasidėtų. Kiekvienas žmogus turėtų tai su-prasti. Bolševizmas yra baises-nis už baisiausius karus.

Anskti rytą iš Šakių išvažia-vom Kalvarijos link. Pajevony sutikom daug žmonių. Sakėm atsisveikinimo kalbas. Kiek ten buvo ašarų pasilikusių!

Saulė leidžiantis, buvom Kal-varijoje. Kalkvynes susiradom kai-me, nes miestas buvo pilnas žmonių.

Ketvirtas pontonų batalionas

Kalvarijoje išbuvę dvi dienas, apie 60 vyrų buvom sudodinti į dešimt ūkininkų vežimų ir nu-vežti į Alytų stovintį ketvirtą pontonų batalioną.

Važiuodami sutikom daug rusų kariuomenės, besitraukian-čios į vakarus.

Batalione tuoj buvom apręgti kariška apranga. Kas turėjo savo gerus batus, tiem nedavė batų, apmokėjo pinigais.

Čia susirinkom daugiausia su-valkiečiai ir Volinsko guber-nijos ukrainiečiai.

Po poros dienų gavom įsaky-mą paimti iš ūkininkų arklius suvestus nuo Šakių, išlaikytus porą dienų Griška-būdį. Pagal nurodymą, trys vyrai po porą arklių pasikinkėm į vežimą, kur buvo sudėtas gata-vas teltas. Tokių vežimų buvo 96. Taip pat buvo keturios virtu-vės ir aštuoni poriniai vežimai, kurie aptarnavo virtuves. Apie virtuves sukinėjo tik ukrainie-čiai. Lietuviai maitinosi maistu, atsineštu iš namų arba nusipirktu krautuovėse. Tai ženklas, kad lietuviai turtingesni. Kiekvie-name vežime, kuriame buvo til-tas, buvo po tris važiuotojus ir du pontonininkus. Batalionas susidėjo iš dviejų kuopų ponto-nininkų ir dviejų kuopų važiuo-tojų. Statant tiltą, kiekvienas pontonininkas žinojo savo dar-bą.

Kada viskas buvo sutvarkyta, daug lietuvių liko be pareigų. Tuos visus surinko ir nuvedė į čia pat stovintį Izmailovsko pėstininkų pulką. Rytojaus die-ną pulkas išžygiavo į frontą. Iš ukrainiečių į tą pulką nenu-vedė nė vieno: jie pirmutiniai griebė arklius iš ūkininkų. Lie-tuviai, nuvestieji į minėtą pul-

ką, pasiekę rusų-vokiečių sie-ną, žuvo pirmutinuosie susisau-dymuose. Tai pasakoją Kaupiškų ir Kurpių kaimo gyventojai, kurie, pasidarę slėptuves, li-ko prie savo namų. O mūsų ba-talionas per visą karą neprarado nė vieno kareivio.

Mūsų bataliono vadas pulki-ninkas Veitko karo pradžioje buvo pakeltas į generolo majoro laipsnį ir paskirtas vakarų fron-to perkolinioji vyriausiu vadu. Buvo lenkas, bet neblogai kal-bėjo ir lietuviškai.

Tas gen. Veitko pasiskelbė Lietuvos ir Gudijos karo srities vadu ir užvaldė Vilnių be Lie-tuvos vyriausybės sutikimo. Švietimo ministeris M. Biržiška tada pareiškė protestą.

Kada viskas buvo sutvarkyta, vadovaujant pačiam bataliono vadui, pastatėm porą kartų tiltą per Nemuną ir, apvažiavę Aly-taus miestą, patraukėm į vaka-rus. Kalvarija, Virbalis. Porą die-nų pastovėję Virbaly, važiavom Kudirkos Naumiesčio link. Nuo Naumiesčio skubiai važiavom į Seredžiaus pusę. Privažia-vus Nemuną ties Seredžium, per vieną valandą tiltas bu-vo gatavas. Tuoj tuščiais veži-mais persikėlėm į Seredžiaus pusę, ir jau pradėjo eiti per til-tą atsitraukiančioji rusų kariuo-menė. Mūsų pontonininkai tuoj išsprogino Raudondvario, Gar-liavos ir Zapyškio bažnyčių bokštus, norėdami suklaidinti vokiečius, kad nerastų Kauno.

Bet tai buvo tik geras pasitei-sinimas, rusam naikinant lietu-vių šventoves.

Atsitraukiančioji rusų kariuo-menė buvo panaši į bolševikų armiją, kada bolševikai užgrobė Lietuvą. Tik toks skirtumas, kad bolševikų buvo masės, o caro ar-mijos — tik maži likučiai. Tai sukėlė karininkam rūpestį. Ne-jaugi visus kitus vokiečiai pa-ėmė ir nelaisvę?

Tiltui pastovėjus apie keturias valandas, jau beveik niekas juo negrįžo, grįžtantieji buvo siun-čiami Kauno link. Pradėta tiltą ardyti. Beardant, labai toli Nemunu aidėjo balsas. Tai skambėjo Seredžiaus bažnyčios varpai, kad vokiečius suklai-dintų. Dar tiltas nebuvo baig-tas nuimti, o jau toliau vakaruose buvo matyti sprogtų vokiečių artilerijos sviediniai, vis artėda-mi prie tilto. Jau buvo pavojus tiem važiuotojams, kurie turėjo privažiuoti prie tilto, kad su-dėtų į vežimą jam priklausan-čias dalis. Virš tilto jau sprogi-nėjo vokiečių sviediniai. Ponto-nininkų buvo ir sužeistų.

Kauno link

Važiuodami į Vilkiją, pastebė-jom ant Nemuno kranto rusų ka-reivius, jau užėmusius pozicijas pasitikti vokiečiam. Buvo išsika-sę mažas duobes. Vienas turėjo senovišką šautuvą, o antras — apie šešių pėdų ilgio lazda.

(Bus daugiau)

DRAUGŲ LIETUVAI BEIEŠKANT

Pietinės New Jersey LB apylinkės vadovybė į savo veiklos planus yra įtraukusi ir vakarones su iškilesnėmis Amerikos politinio gyvenimo figūromis. Praeitais metais net du kartu buvo pakviestas JAV kongresmanas Forsythe. Šiemet spalio 27 atvyko JAV kongreso narys James Florio, atstovaujantis 1-ij N.J. valstijos distriktą, kuriame nemažai gyvena ir lietuvių kilmės amerikiečių dalyvaujančių LB veikloje.

Pietinės New Jersey LB apylinkės valdybos pirminkas dr. Kazys Gudėnas, pradedamas vakarone su kongresmanu James Florio, pareiškė džiaugsmą, kad kongr. Florio rado laiko pabūti lietuvių tarpe. Kongresmaną pristatytį pakvietė vietos politiniame gyvenime besireiškiantį Liūtą Jurskį, kuris, gražiu žodžiu įvertindamas jaunąjį kongresmaną, pastebėjo, kad jam lietuvių esą pažįstami, nes jis kolegijoje kartu mokėsis su šioj apylinkėj gyvenančių Raugų sūnumi Valentinu. Toliau L. Jurskis aptarė kongr. Florio kaip labai gabų ir pareiškė, kad kongreso narį, užsitarnavusį didelės pagarbos savo distrikto piliečių tarpe. Ypač dėkino jam tos pietinės N.J. dalies gyventojai, kuriuos paliečia vandens potvyniai: jis išsirūpino, kad vandens pakilimai būtų sureguliuoti.

Kongresmanas Florio, dėkodamas už nuosirdų pristatymą, pastebėjo, kad su Val. Raugu ne tik kartu mokėsi, bet gyveno kartu ir viename kambary ir jų bičiulystė nėra nutrūkusi ir dabar. Apie lietuvių ir Lietuvą jis esąs gerai painformuotas.

Pusvalandį trukusiame pranešime kongresmanas palietė paskutiniuosius JAV kongreso

rūpesčius bei darbus. Jis pastebėjo, kad praeitųjų rinkimų rezultatai buvo labai palankūs demokratam: buvo išrinkta 74 demokratai ir tik 13 respublikonų. Tokia didelė rinkimų persvara demokratų naudai rodo, kad žmonės nepatenkinti respublikonų vedama politine linija. Dabartinis kongresas rodo didelį dėmesį administracijos užsienio politikai, seka ją su susirūpinimu, reiškia didesnės kontrolės reikalingumą ir bando apriboti lėšas, kurios atskiromis sutartimis atiduodamos svetimoms valstybėms pagalbos formoj. Kongresui rūpi, kad administracija didesnę atsakomybę jautų prieš Amerikos piliečius. Rūpi, kad administracija nebūtų be kontrolės. Kongresas ir visa tauta turi teisę reikalauti, kad administracija daugiau informuotų apie visas tarptautines sutartis bei įsipareigojimus. Čia jis ilgėliau stabtelėjo prie Helsinkio konferencijos. Jis pabrėžė: "Administracija į priekiaštaujantį klausimus dėl Helsinkio konferencijos nutarimų pasirašymo pasiaiškindama atsakinėja, kad tie pasirašymai neturi jokios reikšmės ir jokių Amerikos įsipareigojimų ten nesą padaryta. Jei taip, tai kam gi tada iš viso reikėjo tos konferencijos?"

Į paklausimus kongresmanas Florio mieliai ir išsamiai atsakinėjo. Klausimai sukosi apie Helsinkio konferenciją, Artimuosius Rytus, santykius su Rusija ir t.t. Anot kongr. Florio, Amerika Helsinkio konferencijoj Lietuvos, Latvijos ir Estijos reikalu nieko gero, net ir simboliško pareiškimo nepadaro, kad patvirtintų ankstyvesnius JAV pareiškimus Baltijos valstybių at-

žvilgiu, kur laikomasi okupacijos nepripažinimo politikos.

Kongresmanas Florio paliko malonų įspūdį tiek savo gražia kalba, tiek savo šilta ir impresyvia asmenybe. Iš jo žodžių jautėsi, kad šio jauno kongresmano asmeny nuskriaustieji ir pavergtieji turi nuosirdų draugą. O draugų mum reikia. Jų ieškoti turime rūpintis visi, bet didžiausia galimybė juos surasti yra mūsų priaugančios kartos jaunuose metuose, kai atsiveria galimybės pažintimis mokyklų bei kolegijų suoluose.

B. Raugas

JAV kongresmanas James Florio kalba Pietinės New Jersey lietuviams. Nuotr. V. Salčiūno

dauguma "tardomųjų" atsiliepė, o toji medžiaga ir sudarė pagrindą Brazaičio darbui. Aišku, atsiliepiu jį kritiškai peržvelgė ir analizavo, atskiras nuomones patikslino ir suderinė, stengėsi būti objektyvus, bešališkas, teisingas. Nenorėjo Brazaitis iš Maironio, kaip iš žmogaus, daryti stebuklo, tuo labiau jis nenorėjo Maironio šlovės aptemdyti. Deja, kai Maironio monografijos ištrauka buvo paskelbta periodikoje (berods, Šiauliuose išleistame literatūros almanache Varpai), Brazaitį kandžiai užpuolė poetas Antanas Miškinis, įrodinėdamas, kad atvirumai Maironį įžeidžia ir žemina, ardo ir drasko jo aureolę. Tuo tarpu Brazaičio, kaip literatūros mokslininko, tikslas buvo daug paprastesnis — parodyti Atgimimo dainių kaip gyvų žmogų gyvenime, o ne kaip nupudruotą, nubaltintą pajacą.

Taip, jei bus surinkti, suredaguoti ir išleisti prof. Juozo Brazaičio raštai, tada tik suspindės jo siela, tada tik mes pamatysim velionio tikruosius santykius su meno kultūra ir meno žmonėmis.

Ugniagesių gatvelė! Ji negali užgesti atmintį ir širdį sudegti. Ten susimezgė ryšiai ir įsižiėbė draugystė, kuri man buvo didelė paguoda baltom ir juodom gyvenimo dienom. Ten aš ne tik iš labai arti stebėjau velionio Juozo darbus, stebėjau jį ne paprastu darbštumu ir veiklumu, bet ir gaiviai šildžiausi jo paprastume, natūralume, nuosirdume, jo dvasinėj šilimoj ir išminty. Štai, dar 1974 m., keletą mėnesių prieš mirtį, jis man rašė: "Aš vis "laiko neturiu", nes prasimanau ar tikriau kiti man pramano nereikalingų darbų. Dabar studijuojau sovietines knygas, kaip aš persekiojau žydus. O studijuoti reikia, nes valdinės įstaigos renka liudininkus, kaip persekiojau žydus. Apklausišinėja kitus apie mane, manau, kad apklausišinė ir mane patį... Gerai, kad Pačiam bent tokiais reikalais nereikia laiko gaišti ir nervų gadinti."

Tikiu ir drįstu tarti, kad ši sąsąmonė, ši kvailystė, šis žmonių naivumas ir žlibumas, ši kerštavime apakusi Kaino dvasia paspartino Juozo Brazaičio kelionę į Anapus.

Tegu bus man atleista, nes aš tikrai nepajėgiau remtis romėnų išmintimi: "De mortuis aut bene, aut nihil".

Pietinės N.J. LB darbuotojai spalio 13 lanko JAV Atstovų rūmuose kongresm. Edwin B. Forsythe. Iš k. LB krašto valdybos vicepirm. Rimas Česonis, LB Pietinės N.J. apylinkės valdybos narė Julija Jurskytė, pirm. dr. Kazys Gudėnas ir JAV LB tarybos narys Vytautas Volertas. Nuotr. K. Cikoto

LIETUVOS-LENKIJOS SANTYKIŲ DOKUMENTŲ KLAUSIMAI

J. DAINAUSKAS

— 4

Istorija žino daug sufabikuotų "tikrų pinigų"

Kai kam gali atrodyti, kad tie lenkų mokslininkų paskelbti dokumentai jau savaime turi būti priimti kaip "tikras pinigas", nes kitaip būsiąs pažeistas mokslo autoritetas. Deja, tiek šio rinkinio, tiek ir daugelio lenkų istorikų paskelbtų kitų dokumentų, o ypač tų dokumentų komentarų ir nagrinėjimų atžvilgiu jau laikas sudaryti savo išvadą, nes ypač lenkų studijose pateiktas ne tikras Lietuvos-Lenkijos santykių vaizdas, bet toks, kokį to ar kito laikotarpio lenkų politikai, visuomenininkai ir mokslininkai norėjo turėti ir to vaizdo "tikrumu" norėjo įtikinti kitus, nevengdami net atitinkamų dokumentų sufabrikavimo.

Tuo nereikia stebėtis. Juk istorija žino net labai daug duomenų, dokumentų ar kokių "senų relikvų", kurie net gana ilgai ir rimčiausių mokslininkų buvo laikomi autentikais ir tik vėlesnė visapusiška analizė parodė, kad tie "dokumentai" buvo fabrikatai!

Plačiai žinoma yra vadinamoji Saitaferneso karūnos byla, kur tą karūną po regimai labai nuodugnaus ištyrimo kaip autentiką buvo nupirkęs garsusis Louvro muziejus. Meno istorikai ir archeologai buvo pripažinę, kad toji meniškai pagaminta auksinė karūna, tariamai rasta pietinėj Ukrainos daly, esanti autentiška skitų valdovo Saitaferneso karūna. Po kelerių metų paaiškėjo, kad tai fabrikatas, pagamintas vieno Odesos auksakalio.

Taip pat buvo garsi vadinamoji "Žmogaus iš Piltown" byla. 1912 anglų advokatas ir archeologas mėgėjas Dawson vienoj Sussex (Anglijoj) upėj rado priešistorinio žmogaus kaukolę. Tuo laiko žinovų ekspertizė nustatė, kad toji kaukolė esanti "seniausiojo pasaulio žmogaus" liekana ir turinti apie 600,000 metų senumo. Keturiasdešimties metų laikotarpį tą kaukolę vis tyrinėję įvairiausi žinovai priedavo prie tų pačių išvadų, kaip ir pirmoji ekspertizė. Tik 1953 paaiškėjo, kad tai fabrikatas, nes buvo rasta, kad toji kaukolė tikrai yra žmogaus, bet ne senesnė kaip 50,000 metų, o prie tos kaukolės "priderintas" žandikaulis esąs mūsų laikų orangutango žandikaulis, jį išskirtiniu būdu nudažant ir dantis nudilinant. Tai buvo bene didžiausias antropologinis fabrikatas.

1760-63 skotų poetas ir istorikas Macphersonas paskelbė, kad radęs III-ojo šimtmečio tariamo skotų legendarinio bardo Ossiano epines "giesmes". Tų giesmių pagrindu susikūrė

net milžiniška literatūra. Daug poetų jas kopijavo. Tik po Macphersono mirties paaiškėjo, kad tas "giesmes" jis pats sufabrikavo.

Apie 1840 Sardinijoje buvo "rasti" vadinamieji "Arborijos pergamentai", kurie "liudijo", kad viduramžių Sardinija tariai turėjusi net labai aukštą kultūrą. Vienok po gana ilgų ir kruopščių tyrinėjimų, diplomatikos ir paleografijos mokslų plotmė, buvo nustatyta, kad tie dokumentai, nors pagaminti su dideliu meistriškumu ir geru paleografijos pažinimu, tėra fabrikatai.

Praeito šimtmečio pirmojo pusėj Čekijoje "atsitiktinai" buvo rastas vadinamojo "Karaliaus Dvaro" (kitai dar vadinamas

"Bilahorska Chronika") rankraštis, tariamai iš IX a. Čekijos gyvenimo, tuėjus paliečiantis, kad to laiko Čekijoje buvo labai aukšto lygio kultūra. Tas dokumentas turėjo net labai didelės įtakos čekų tautinės kultūros ir sąmonės atgimimui. Tačiau po kokių 60 metų buvo nustatyta, kad tą "rankraštį" patriotiniais sumetimais sufabrikavęs mokytojas V. Hanke.

Mūsų istorijoj tokių fabrikatų pavyzdžių yra vadinamasis "Grovo Kyburgo, kryžiuočių pasiuntinio, kelionės dienynas", kurį istorikas Teodoras Narbutas 1856 buvo paskelbęs kaip autentišką.

(Bus daugiau)

PO CHICAGOS DANGUM

Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė Vėlinių dieną jėzuitų koplyčioj užprašė mišias už mirusius šaulius, savanorius ir karius. Mišias aukojė kun. A. Iamošaitis, SJ, ir pasakė pamokslą. Po pamaldų visi nuvyko į Šv. Kazimiero lietuvių kapines. Prie kapinių steigėjų paminklo išsiriškiavo V.D. rinktinės šimtinė uniformuotų šaulių. Lietuvių Bendruomenės Vidurio vakarų apygardos pirm. Modestas Jakaitis prabilo į tūkstantinę minią ir kvietė pagerbti mirusius. Kun. J. Prunskis atliko religines apeigas. Žodį tarė L.B. pasauliečių komiteto pirm. Algis Regis. Visuomenės vardu Paulina Shukis ir Algis Barakauskas prie paminklo padėjo vainiką. Lottie Giedraitienė ir Algis Regis prie paminklo įžiebė tradicinę Vėlinių žvakę. Nuo pašventintos žvakės liepsnos daugelis užsidegė žvakes ir nešė ant artimųjų kapų. LB V. v. apygardos pirm. M. Jakaitis padėkojo kun. J. Prunskiniui, A. Regiui, susirinkusiems už dalyvavimą, ypač V.D. šaulių rinktinės pirm. Vladui Išganaičiui ir šauliam. Apeigos baigtos giesme Marija, Marija ir Lietuvos himnu.

LB Vidurio vakarų apygardos valdyba spalio 28 posėdžiavo Jaunimo Centre. Pirmininkas Modestas Jakaitis išdėstė valdybos planus. Lapkričio 29-30 Jaunimo Centre įvyks LB Vidurio vakarų apygardos bei apylinkių suvažiavimas. Lapkričio 1-2 Chicagoj suruoštas 50 tautybių mugėj Navy Pier salėse dalyvavo ir lietuviai. Lietuvių paviljono įrėšimu rūpinosi pirm. M. Jakaitis.

J. Kaunas

Edmundas Paulauskas, aviacijos lakūnas, sulaukęs 26 m. amžiaus, žuvo malūnsparnių katastrofoj. Jis Marquette Parke užaugo, ėjo mokslus, sukūrė lietuvišką šeimą ir kovojo dėl lietuviškų reikalų.

Kongresmanas Martin Russo iš 3 distrikto atsakė į laiškus dėl ginklų kontrolės. Jis kovoja, kad panaudoję ginklų kitam nužudyti būtų baudžiami mirties bausme. Gal tai kiek ir atbaitytų būsimus žmogžudžius.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios šelpėjų suvažiavimas įvyks lapkričio 29-30 Chicagoj. Iš Hamiltono atvyksta mergaičių choras "Aidas". Sekmadienį bus pamaldos ir S. Kudirkos paskaita.

Tautinių šokių sambūriai tęsia pratybas ir rengiasi kitų metų šventei. Viena plačiausiai pasireiškiančių grupių yra Grandis. Ją sudaro beveik vieni studentai. Pirmasis šių metų pasiūlymas po vasaros atostogų įvyko Illinois Northern universitete, kur atliko šokius stebint 400 asmenų publikai.

Bal. Brazdžionis

Illinois Lietuvių Respublikonų metinis atžymėjimų banketas įvyks 1976 vasario 28 Jaunimo Centre. Švenčiant Amerikos 200 metų nepriklausomybės sukaktį, šio banketo tema bus lietuvių tautinis įnašas į Amerikos kultūrinį gyvenimą.

Kazimieras Oksas, Illinois Lietuvių Respublikonų lygos pirmininkas, yra paskirtas į Cook apskrities respublikonų kandidatų parinkimo komisiją. Ši komisija parinks respublikonus kandidatus 1976 metų rinkimam Cook apskrities ribose.

Jonas Talandis, Lietuvių Respublikonų Federacijos pirmininkas, praneša, jog planuoja federaciją paskirstyti į keturis rajonus, pagal respublikonų partijos ir respublikonų tautinių grupių panašų geografinį pasiskirstymą.

Lietuvių Respublikonų Federacijos konvencija planuojama šaukti Chicagoj, 1976 rugsėjo 4 ar 5, Lietuvių tautinių šokių šventės metu.

Resp. Inf.

JUOZAS BRAZAITIS TARP MENO ŽMONIŲ

(atkelta iš 3 psl.)

skaitymą gryną lietuvių kalbos tartim. Taip jis su džiaugsmu "atrado" akt. H. Kačinską, taip ilgainiui pradėjo žavėtis jaunos aktorės J. Rudzinskaitės deklamacijom (pastaroji antrosios rusų okupacijos metu iš teatrinio gyvenimo yra pradingusi, o buvo tikrai talentinga mergina, vidaus aktorė).

Dailininkai, tur būt, yra patys linksmiausi ir neramiausi žmonės menininkų tarpe. Nepriklausomoji Lietuvoj boheminio gyvenimo linksmybių pasitaikydavo rašytojų gretose, mažiau teatralų šeimoj, nes jų amatas iš tikro yra nelengvas: jei per naktelę pasiautėsi, tai kitą dieną į sceną neisi, net ir neleis tau scenon eiti. Taip juk save sunaikinti tobuliausiai dainavęs baritonas Jonas Būtėnas. Tačiau dailininkų vyrijoj ir moterijoj boheminio gyvenimo buvo apstoka, linksmybų nuotykių galėtum prirašyti neploną knygą. Dailininkai buvo susiskaldę atskirom srovėm, aistringai savo tarpe kovodavo, susitaikydavo, vėl susipykdavo, na ir nemažai degtinės išgerdavo (žinoma, anaipol ne visi jie buvo karčiamų mėgėjai).

Velionis Juozas Brazaitis mylėjo ir tokius žmones. Kiek aš jį pažinau, žmogaus silpnųbį jis niekad nesmerkė, visada mėgino tas silpnības suprasti, vienaip ar kitaip jas pateisinti. Eidavom su juo į dailės meno parodas, ilgai stoviniuodavom prie įdomesnių dailės kūrinių. Juozas nebuvo ortodoksinių nusiteikimų vyras, jam patiko ieškotojai, jį domino ir traukė modernesnių polėkių darbai, kitoniškesnis teptuko brūkšnis ir temos traktavimas, naujojiškesnis skulptūros kalto kirtis ar grafiko linijų žaismas.

Rimti darbai prof. Juozą Brazaitį sujungė su dail. Vyt. K. Jonynu. Kaip visi žinom, Brazaitis suredagavo K. Donelaičio Metus, parašė to veikalo komentarą, o dail. Vyt. K. Jonynas leidinį papuošė grafikos darbais. Teko sklaidyti dailininku

graviūrų lakštus, teko išgirsti ir vieną kitą dviejų bendradarbių pasitarimą. Brazaitis, nevisiai aiškiai tardamas garsą "r", žemesniu balsu duden, o Vyt. K. Jonynas sklandė po kambarį ir nemažai tratėjo aukštu ir toli lekiančiu tenoru. Šiandien, stovėdami nubėgusio laiko perspektyvoj, jau drąsiai galime tarti, kad Brazaičio redaguoti ir Jonyno iliustruoti Donelaičio Metai yra iškili ir išliekanti pakopa mūsų knygų kultūros istorijoj.

Velionis Brazaitis menininkam, su kuriais jis bendravo ar nebendravo, darė neabejotinai teigiamos įtakos. Įtaką jis darė savo švelniu ir išlaikytu charakteriu, geru skoniu ir dvasine kultūra, objektyviom kritikom bei recenzijom, tolerancija, giliu etikos jautimu ir supratimu. Jis buvo nuosirdus ir neveidmainingas meno žmonių bičiulis, gi savo siela, net savo būdu, ir pats jisai buvo meno žmogus.

Pastovus, išliekantis Juozo Brazaičio buvimas meno žmonių tarpe yra jo literatūros mokslo ir kritikos darbai. Iki truputėlį ankstesnės ir iki velionio kartos tuos dirvonus daugiausia arė ir akėjo du vyrai — Ad. Jakštas ir E. Radzikauskas (L. Gira). Pirmųjų Brazaičio recenzijų pasirodymas dienrašty Lietuvoj buvo ženklas, kad "aušra naujos gaidynės teka" (Maironis). Tai jau buvo dalykiškas žvilgsnis į meno kūrinių, atsietas nuo ideologijų, pasaulėžiūrų ir asmeniškumų, pagrįstas pažinimo, įsijautimo ir supratimo teigmenim. Prof. Juozo Brazaičio Vaidžantas iki šiol tebėra aukšto lygio literatūrinė studija. Ir jo tarimas, kad Vaidžanto raštų stilius yra barokinis stilius, iki šiol tebėra nepaneigtas ir nesugriautas.

Rašydamas Maironio monografiją, Brazaitis naudojosi ir betarpiškom Atgimimo dainiaus kūrybos studijom, ir grynai moksliniu metodu. Visų pirma jis sudarė anketą, kiek įmanoma, aprėpiančią visą žmogaus gyvenimą. Tą anketą jis išsiuntinėjo keliom dešimtim asmenų, kurie Maironį pažino. Absoliuti

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Lietuvių Taryba lapkričio 22 Chicagoj, Pick-Congress viešbuty turėjo savo 35-tą suvažiavimą, kurį atidarė Altos pirm. dr. Kazys Bobelis. Invokaciją sukalbėjo prel. J. Baltusevičius. Sudarytas gausus garbės prezidiumas ir komisijos.

Suvažiavimą žodžiu sveikino vysk. V. Brizgys, gen. konsulė J. Daužvardienė, Vliko atstovas J. Valaitis, Balfio pirm. M. Rudienė, PLB vardu kun. J. Borevičius, L. Šaulių S-gos vardu — V. Išganaitis, evangelikų tarybos vardu — kun. A. Trakis, Tautos Fondo vardu — prel. J. Balkūnas ir eilė kitų sveikintojų. Gana daug organizacijų ir privačių asmenų suvažiavimą sveikino raštu.

Pirm. dr. K. Bobelis savo kalboje suvažiavimui išryškino Altos užimtą liniją ir veiklos planus. Jis priminė, kad, jei laikysimės demokratijos, tolerancijos principų, veikloj sunkumų neturėsime.

Vicepirm. T. Blinstrubas paformavo apie laisvinimo veiksmų konferenciją New York. Sekretorius kun. A. Stašys informavo apie Altos centro veiklą. Raštinei stropiai vadovauja I. Blinstrubienė. Šiomet gauta per 700 laišku, išsiųsta 12,722 laiška. Alta parūpino vysk. Brizgio knygos apie religinę padėtį Lietuvoj vertimą į

ispanų kalbą. Dr. K. Sidlauskas informavo apie Altos pastangas politinėje srityje. Išd. J. Skorubskas pranešė apie Altos izdo stovį.

Kalbėjo ir Altą sudarančių organizacijų pirmininkai ar jų atstovai: dr. J. Meškauskas, V. Abraitis, J. Skorubskas, P. Dargis, Eug. Smilgys, A. Minor, E. Viliamaitė, V. Šimkus, J. Talandis, prel. J. Baltusevičius.

Pranešimus iš skyrių suteikė: E. Paurazienė iš Detroito, St. Paulauskas iš Cicero, I. Bublėnė iš Clevelando, Vinikas iš Gary, Br. Dūda iš Los Angeles, P. Šilas iš Miami, J. Varnas iš New Yorko, Jucius iš Pittsburgho, Kažemėkaitis iš Racine, prel. J. Balkūnas iš St. Petersburgo.

Suvažiavimas priėmė eilę rezoliucijų ir sveikinimų.

Kun. A. Stašys padarė mandatų komisijos pranešimą. Dalyvavo 34 organizacijos, 6 spaudos atstovai, 46 svečiai, 28 skyrių atstovai, 32 Altos valdybos nariai. Iš viso 140 asmenų.

Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu.

Tos pačios dienos vakarą tam pačiam viešbuty bankete buvo pagerbtas svečias iš Washingtono kongresmanas E. Derwinski ir žurnalistas iš Chicago B. Anderson. Banketo metu meninę programą atliko sol. D. Stanikaitė ir komp. A. Jurgutis.

Naujai kadencijai sudaryti nauji Amerikos Lietuvių Tarybos centro organai. Iš Katalikų Federacijos į valdybą paskirti dr. K. Bobelis ir kun. A. Stašys, nariais: S. Kuprys, inž. V. Naudžius, prof. dr. J. Stukas, E. Paurazienė, adv. P. Žumbakis. Iš Tautinės s-gos į valdybą: T. Blinstrubas ir Alv. Jonikas, izdo globėju V. Abraitis, nariais inž. E. Bartkus, O. Biežienė, Pr. Kašuba, A. Laikūnas. Iš Sandaros — į valdybą: dr. K. Sidlauskas, T. Kuzienė, izdo globėju A. Andriulionis, nariais A. Devenienė, J. Gulbinienė, M. Vaidyla, G. Lazauskas. Iš Liet. kat. susivienijimo į valdybą: dr. Vl. Šimaitis, nariais: prel. J. Baltusevičius, V. Jucius. Iš Amer. Liet. Kat. moterų s-gos: E. Viliamaitė, J. Rotsko, M. Srupšienė. Iš Vyčių į valdybą: A. Pakalniškis, nariais I. Senkutė, kun. K. Pugevičius. Iš Liet. atgimimo sąjūdžio į valdybą: E. Smilgys, nariais: Z. Peckus, K. Dirks. Iš Amer. Liet. respublikonų: J. Talandis, dr. J. Genys, K. Okas. Iš Socialdemokratų į valdybą: J. Skorubskas ir dr. J. Valaitis, izdo globėju adv. St. Briedis, nariais: M. Gudelis, M. Pranevičius, Alg. Pužauskas, J. Valaitis. Iš Vilniaus krašto lietuvių į valdybą: J. Pakalka, nariais A. Stankus ir J. Lekas. Iš Amerikos lietuvių susivienijimo į valdybą P. Dargis, nariais E. Mikužytė ir A. Čaplikas. — Kr.

Altos bankete lapkričio 22 Chicagoj, dr. K. Bobelis, Altos pirmininkas, įteikia garbės adresą laikraštininkui W. Anderson. Šalia stovi kongresmanas E. Derwinski. Nuotr. V. Noreikos

žodynas mažas. Mokyklą lanko 20 vaikų.

Brocktono mokyklos veiklą apžvelgė mokytoja Elzbieta Ribokienė. Mokykla dirba penktadienio vakarą, naudojasi miesto mokyklos patalpomis. Taip dirba jau penkeri metai. (Šeštadieniais reikėtų mokėti už sargus.)

Elizabetho Dr. Vinco Kudirkos mokykloje mokosi 24 mokiniai, veikia 6 skyriai, naudojasi papratinės mokyklos penkiom klase. Yra suorganizuoti lituanistikos kursai, kurie veikia kas antaras šeštadienis. Pranešimą padarė mokyklos vedėjas Eitmanas.

Hartfordo Švyturio mokyklos pranešimą padarė vedėja Dalia Dzikiene. Mokykla veikia 25 metus, mokosi 55 mokiniai. Mokinių skaičius padvigubėjo.

Maironio lituanistinės mokyklos apžvalgą padarė vedėja Danutė Bobelienė. Mokykloje mokosi 157 mokiniai iš 84 šeimų, veikia 12 klasių, dirba 18 mokytojų.

Philadelphijos Vinco Krėvės mokyklos pranešimą padarė vedėja Teresė Gečienė. Mokyklą lanko 53 mokiniai iš 28 šeimų, darželyje yra 16 vaikų. Mokykla veikia Šv. Andriejaus parapijos patalpose.

Rochesterio, N.Y., mokyklos pranešimą paskaitė mokytoja Jūratė Krokytė. Pranešimą parašė mokyklos vedėjas Vytautas Žmuidzinas. Pranešime pažymėta, kad mokykla dirba lietuviškos parapijos mokyklos patalpose, darbas eina darniai ir sklandžiai. Mokyklą lanko 40 mokinių.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Padėkos dieną, lapkričio 27, 9 val. ryto Šv. Alfonso bažnyčioj buvo aukojamos iškilmingos padėkos miuios. Šv. Alfonso mokyklos vaikučiai giedojo per mišias.

Prėlatas Liudvikas Mendelis, kuris per ilgus metus klebonavo Šv. Alfonso parapijoje, suširgęs apsigyveno Oakville, Conn. Šiomis dienomis, sveikatai pagerėjus, grįžo atgal į Baltimore toliau tęsti savo kilnų kunigystės darbą meiliai patarnaudamas lietuviams ir maldininkams, kiek sveikata leidžia.

Daina, vyrų choras, kuris gieda Šv. Alfonso bažnyčioj, per lietuviškas pamaldas giedos gruodžio 14. Choro repeticijos būna antradienio vakarais 7:30 v.v. Lietuvių svetainės salėj. Vyrų, kurie mėgsta lietuvišką dainą, kviečiami įjungti į chorą.

Elena Tribulskienė šiais metais laimėjo pirmą premiją už gražiausią gėlių daržą Baltimorės mieste ir priemiesčiuose. Kiekvienais metais iš viso Baltimorės miesto ypatingas komitetas išrenka gražiausius gėlių ir daržovių daržus. Šiomet dešimt asmenų laimėjo premijas už gražiausius daržus. Sveikiname Elena ir jos vyrą Petrą, kad

Paskutinis pranešimas buvo apie Washingtono Kristijono Donelaičio mokyklą. Pranešimą padarė mokyklos administratorė Rūta Penkiūnienė. Mokykla veikia latvių parapijos patalpose, mokosi 42 mokiniai, dirba 5 mokytojai. Mokykla persitvarkė į grupes.

Grupinė sistema

Čia mokytoja Rūta Penkiūnienė kruopščiai ir įdomiai papasakojo, kas ta grupinė sistema, kaip prie jos prieita.

Washingtono mokykloje buvo kritusi darbo nuotaika, jautėsi apatija. Tada ji sudarė planą, kad reikia mokyklą perorganizuoti pagal mokinių pajėgumą. Pirmieji du skyriai veikia normaliai, visi vaikai mokosi drauge. Trečiame skyriuje padaromi egzaminai, ką mokinyš žino, kaip jis sugeba pasisavinti naujas žinias, koks jo žodynas. Pagal žinias ir sudaromos grupės. Pavyzdžiui į vieną kurią gramatikos grupę patenką vaikai net iš kelių skyrių, į skaitymo grupę taip pat. Mokinyš pasidarė labai judrus. Kiekvieną pamoką jis eina vis į kitą klasę, sutinka naujus draugus. Mokiniams pasidarė kur kas įdomiau mokykloje. Prisitaikius prie jų žinojimo, išmokstama daugiau.

Viešnia buvo atsivežusi įvairias schemas, piešinius, egzaminų tekstus, pagal kuriuos nustatė mokinių pajėgumą. Visa tai parodė ekrane ir paaiškino.

Pranešimas išklausytas su dideliu dėmesiu, visiems buvo įdomu susipažinti su šia nauja sistema. Gal ji bus pritaikoma ir kitose mokyklose.

Rita Oniūnienė, Maironio lituanistinės mokyklos mokytoja, kalbėjo apie darbą pagalbinėje klasėje. Toje pagalbinėje klasėje vaikai nekalba lietuviškai. Jos pareiga išmokyti juos tiek, kad paskui galėtų normaliai lankyti kitus skyrius.

Ji papasakojo, kaip dirba su mokiniais. Dalį sudaro žaidimai, kur stengiamasi išmokyti pagrindinius žodžius. Daug padeda jos parengtos garsajuostės. Įkalba ji angliškai atskirus sakinius, žodžius ir paskui lietuviškai kartoja ir kartoja bent kelis kartus, kad vaikui kuo ilgiau pasilikty mintyje.

Abu pranešimai susilaukė gyvų diskusijų. Buvo iškelta įvairių klausimų. Nusiskūsta, kad pagalbinei klasei nėra nei programos, nei vadovėlio. Visą reikia pačiam pasigaminti.

Su šiais pranešimais baigėsi pirmasis darbo posėdis, užtrukęs daugiau nei tris valandas. Gretimam kambary jau laukė vakarienė. Visi turėjo progos dar pasikalbėti, padiskutuoti, arčiau susipažinti su kitais mokytojais.

Po vakarienės apie dešimt mokytojų išėjo į Darbininko spaudos koncertą, kiti paislėję tęsė darbą toliau. Danutė Bobelienė, Maironio mokyklos vedėja, padarė pranešimą apie mokyklos administravimą. (p.j.) (Bus daugiau)

V.S. ANTANO SAULAIČIO 50 METŲ SKAUVIMO SUKAKTIS

V. s. Antano Saulaičio ilgas skaustiškasis kelias atžymėtas tokiu dideliu skaičiumi nuopelnų lietuviškajai skautybei, jog būtų sunku juos čia ir išvardinti. Jis apie 16 metų redagavo Skautų Aidą, o be to Skautybę, Skautiją ir visą eilę knygų. Dalyvavo apie 45 stovyklose, eidamas įvairias atsakingas pareigas, o paskutiniuosius 9 metus buvo LSS Tarybos Pirmininku. V. s. Antanas Saulaitis skautybei 50 metų paaukojo šventai jai tarnaudamas su giliu tikėjimu jos idėjimė vertybėm, kurias įsągyvenimą su didžiausiu atsidėjimu ir meile stengėsi perduoti lietuvių jaunoms kartoms.

LSS Seserija, Brolija ir Akademikai, šį nusipelnusį Skautininką įvertindami ir garbdami, jo aukštinį skautavimo jubiliejų bendru sutarimu rengiasi iškilmingai atšvęsti gruodžio 14, sekmadienį.

Sukaktuvinės išklmės įvyks Maironio Parke, 52 So. Quinsigamond Ave. Shrewsbury, Mass.

Į iškilmingą minėjimą sueigą kviečiami visi skautai ir skautės iš artimųjų vienietų ir vienetams atstovaujantios skiltys iš tolimesnių vietovių. Po iškilmingos sueigos ir sveikinimų ten pat bus bendri pietūs (5 dol. vadovam ir papiginta kaina jaunimui). Iškilnių pradžia 12 val.

Visi esate labai laukiami. Rengėjai

MOKYTOJŲ KONFERENCIJA NEW YORKE

Dalyvavo 8 mokyklų atstovai

Lapkričio 22-23 Kultūros Židinyje New Yorke vyko Atlanto pakraščio lituanistinių mokyklų mokytojų konferencija. Ją organizavo šio pakraščio mokyklų inspektorius Antanas Masionis, talkinant lituanistinei Maironio mokyklai.

Dar praeitų mokslo metų gale buvo kilęs sumanymas surengti mokytojų studijų savaitę Putname, kad galėtų kuo daugiau šio pakraščio mokytojų dalyvauti. Buvo pradėti organizaciniai darbai, bet paaiškėjo, kad Putname yra maža vietos šeimoms su vaikais. Tada atsakyta nuo studijų savaitės ir pradėta planuoti ši konferencija. Prieš kokią penketą ar šešetą metų čia buvo tokia konferencija, turėjusi gerą pasisekimą.

Svečiai Maironio mokykloje

Svečiai mokytojai pirma buvo pakviesti apsilankyti Maironio mokykloje. Mokyklos salėj vyko registracija, kur gavo mokyklos darbo planą. Pagal šį planą svečiai žinojo, kokios pamokos kur vyksta, taip galėjo pasirinkti ir aplankyti klasę, pasižiūrėti, kaip ten dirba mokytojai.

Tėvų komiteto rūpesčiu buvo parūpinta svečiam kavos ir bandučių. Pamokom pasibaigus, visi persikėlė į Kultūros Židinį. Čia mažojo salėj buvo prieš-

piečiai, po 3 v. prasidėjo ir pati konferencija.

Trys žvakės

Konferenciją atidarant, žodį tarė rengėjas Antanas Masionis, prisimindamas, kaip ši konferencija buvo suorganizuota, ir pabrėždamas, kad mokytojai labai ištikimai ir patvariai dirba mokyklose.

Konferencijos stalas buvo papuoštas gražia lietuviška staltiese, ant dešinio kampo buvo sukurtas gražus papuošimas — žvakidė su trim žvakėm, geltonos, žalios ir raudonos spalvos, gėlėm, juostom, lietuvišku kryželiu. Visa tai aranžavo mokytoja Elena Ruzgienė. Ji ir buvo pakviesta pravesti žvakių uždegimo ceremoniją.

Pirmoji, raudonoji žvakė buvo uždegta Dievo Tėvo garbei už šios konferencijos pasisekimą. Žvakę uždegė kun. Jonas Pakalniškis, buvęs ilgametis Maironio mokyklos kapelionas. Antroji, geltonoji žvakė buvo uždegta Jėzaus Kristaus garbei už mūsų jaunimą ir ateitį. Ją uždegė Alė Surdenaitė, Philadelphijos mokyklos jauna mokytoja, kadaise buvusi Maironio mokyklos mokinė. Trečioji, žalioji žvakė uždegta Šv. Dvasios garbei už mokytojus Lietuvoj. Ją uždegė Antanas Masionis.

Mokytojų konferenciją atidaro rytinio pakraščio mokyklų inspektorius A. Masionis. Pirmojo eilė iš k. sėdi A. Vakselis — LB New Yorko apygardos pirmininkas, J. Gaila — JAV LB Krašto Valdybos pirmininkas, A. Simutis — Lietuvos gen. konsulas, Maironio mokyklos tėvų komiteto pirmininkas V. Sidas. Nuotr. G. Peniko

Dail. A. Petrikonio parodoje. Iš k. J. Butkus, dail. A. Petrikonis, M. Šalinskienė, pranciškonų provincijolas Tėv. J. Gailiusis, OFM. Nuotr. L. Tamošaičio

ALGIMANTO KEZIO ŠVIESOS RAŠYBA

ANTANAS NAKAS

Prancūzų Mokslo Akademija 1839 oficialiai paskelbė fotografijos išradimą. Nuo to laiko iki šiol praėjo maždaug 136 metai. Fotografija paplito įvairiose gyvenimo šakose — technikoje, medicinoje, chemijoje, astronomijoje ir kitur, nekalbant jau apie kultūrinio gyvenimo užfiksavimą, kuris labiausiai reiškiasi spaudoje. Spauda atrodytų įskurdžiai, jei nebūtų nuotraukų iš mūsų kasdieninio gyvenimo.

Pirmasis 20-ojo amžiaus dešimtmetis laikomas tikrosios re-

portazinės fotografijos įsigalėjimu spaudoje.

Naujieji laimėjimai optikos bei chemijos srityje labai ištobulino foto aparatų gamybą bei filmų išryškinimo techniką. Pamažu fotografavimas virto meno šaka, kurioje neužtenka tik techninių žinių, kaip vartoti foto aparatą, bet reikia ir meninės nuojautos bei sugebėjimų pagaminti gerą nuotrauką. Tokia pažiūra tinka visom fotografijos meno šakom: grupinėm nuotraukom, gamtos peizažam, atskiriem daiktam, gyviam ir pagaliau portretam.

Čiurlionio galerijos patalpose, Chicagoj, spalio mėn. įvyko kun. Algimanto Kezio, S.J., fotografijos kūrinių paroda. Buvo eksponuotos 62 nuotraukos. Tai jau ne pirmoji jo individualinė paroda. Ankstesnės parodos vyko Chicago's meno institute, Čiurlionio galerijoje, Washingtone, Baltimorėje, Detrote, Clevelande ir kituose Amerikos miestuose.

Fotografijos meno žinovai bei kritikai A. Kezio fotografavimo meną yra įvertinę labai palankiai, priskirdami jį prie šio krašto iškilųjų fotografų. Jo nuotraukas randam įvairiuose Amerikoje leidžiamuose šio meno žurnaluose.

Šios parodos nuotraukas lengva apibūdinti. Tenka prisiminti dalį ryškesnių, patraukusių žiūrovo dėmesį: Nr. 16 — Takas sode, Nr. 5 — Šaknys, Nr. 17 — Paukštis ant stogo, Nr. 23 — Atspindys vandeny, Nr. 1 — Laivai vandeny, Nr. 37 — Berniukas ir tiltas, Nr. 38 — Karvelis sienos įdubime, taip pat ir nemaža kitų originalių nuotraukų.

Kun. A. Kezys, kalbėdamas apie fotografavimo meną, sako, kad fotografavimas tai nėra gamtos kopijavimas ir kad foto aparatas dažnai fotografuojamo objekto arba gamtos peizažo nepaiso. Tai, kas žmogaus akiai atrodo labai patrauklu bei gražu, fotografijoje išeina banaliai ir kasdieniška. Foto aparatas gero fotografo rankose gamtos peizažą arba kokią nors objektą padaro gražesnį, negu jis yra tikrumoj. Patyrusio fotografo užduotis — intuityviai pajusti ne tik tai, kas gamtoje gražu arba originalu, bet, svarbiausia, ir tai, kaip fotografuojamas objektas atrodo nuotraukoje. Sugebėjimas mokėti žiūrėti per aparato lenzą suteikia fotografijos mene neribotą galimybę.

A. Kezio pažiūra apie fotografavimą yra jau tvirtai nusistovė-

DAIL. ANTANO PETRIKONIO PARODOJE

Kultūros Židinio didžiojoje salėje Brooklyne lapkričio 15-16 vyko dail. Antano Petrikonio paroda, kurią rengė Korp! Neo Lithuania New Yorke. Paprastai parodos rengiamos Židinio mažojoje salėje, kur paveikslus lengviau ir patogiau iškabinti. Jie pasirinko didžiąją salę, nes dailininkas nebūtų išsitemkęs mažojoje salėje su tiek daug paveikslų.

Iš Chicago's buvo atsiųsta 54 paveikslai vidutinio formato. Pats dailininkas atvykdamas atsivežė dar apie 25 paveikslus mažo formato. Tai buvo tikrai didelė paroda. Paveikslai buvo iškabinti ant skydų, kuriuos anksčiau vartojo parodom senajam Židiny. Dalis tų skydų buvo sustatyti pasieniais, kad sudarytų laužytą, ritmingą sieną. Salės vidury buvo keturkampiai, trikampiai bokštai. Jie praturtino salę ir ją suskaldė, taip didžiulę salės erdvę buvo visai jauki.

Prieš parodą buvo rašyta apie dail. A. Petrikonio tapybos stilių ir apskritai apie jo kūrybą. Ši paroda pavaizdavo ne visus jo kūrybinius polėkius. Visai nebuvo aliejinės tapybos. Visa buvo padaryta dažais, kurie skiedžiami vandeniu; tai akvarelė, tempera, akrilis.

Paveikslų tematiką sudarė daugiausia gamtovaizdžiai, natūrmortai. Labiausiai mėgstama medžių motyva. Jie dominuoja pirmame plane, o šaliniais matosi truputis pievos ar vandens gabaliukas. Gama jaučiama gana jautriai. Čia matei miglotus

jusi. Esą, jo rankose foto dokumentacija "miršta". Jis jos ir nevykdo. Formą savo nuotraukose jis labiau vertina už turinį. Labiau domisi gamtoje pamatytais medžio šaknimis, susiraižgiusiomis vielomis, uola vandeny, žolės kamienu, vakaro šešėliais ant sienos, pėdomis smėly arba savo šešėliu, negu koku nors gamtovaizdžiu arba grupe.

Nors parodoje nebuvo nė vieno portreto, tačiau šis fotografijos žanras A. Keziui nesvetimas. Daug kartų teko matyti jo fotografuotus įvairių asmenų portretus, kurie pasižymi savo gyvumu, kompoziciniu išradimu bei apšvietimu. Gaila, kad dėl laiko stokos šį žanrą jis praktikuoja mažiau.

Šioj parodoj ne per daugiausia randam nuotraukų, be jau suminėtų, kurios savo ypatingu originalumu bei išradinguumu patraukė žiūrovo dėmesį. Sumažėjęs fotografo dėmesys nuotraukų turiniui, atiduodant pirmenybę formai, pabrėžtinai jaučiamas.

Ankstesnių parodų eksponatai ir išleisti meninių fotografijų albumai — "Fortfolio 65,66", "Sidewalk" ir kiti — liudija apie A. Kezio neeilinius meninius sugebėjimus.

Fotografijos iki šio laiko dar neturi nusistovėjusių parodų eksponavimo formų. Dar nėra tvirtesnio įpročio įrengti eksponuojamas nuotraukas.

Parodų nuotraukos neturėtų būti vienodo dydžio, kaip buvo šioj parodoj, monotoniškai veikiančios akį.

Kadangi fotografijos pretenduoja būti, o iš tiesų jau ir yra tam tikra meno rūšis, tai, ruošiant parodas, ar nevertėtų pagalvoti apie kitiškę eksponatų apipavidalinimą? Jei ne į rūmus, tai nuotraukos galėtų būti įspraustos į "paspartas" (kartoninius rėmelius). Gera paroda turėtų pasižymėti architektoniniu eksponatų išdėstymu, su tam tikrais vizualiniais ir apšvietimo erdvės akcentais.

Nors tai atrodo ir "mažmozis", bet, parodą rūpestingai apipavidalinus ir davus nuotraukom ne tokius kietus, bet poetiškesnius pavadinimus (ne tokius, kaip "Stalas", "Prižištas šuo", "Suraizgytos vielos"), būtų daug laimėta.

Nuotraukose daug poezijos, susimąstymo. Kiekvieną kun. A. Kezio parodą galima palyginti su naujos eilėraščių knygos, išleidimu. Tad ir jo "eilėraščių" pavadinimai turėtų būti poetiškesni.

rytus, parkus, matei atodėrėkio žiemas, liepsnojančius spalvingus rudenis.

Paveikslai savo forma pamažu keitėsi. Juose dominavo ekspresionistinio stiliaus savybės. Bet buvo ir tokių kūrinių, kur buvo jaučiama daugiau realybės elementų. Kitoj gi pusėj jau daiktai tirpo ir nyko, netekdami savo kontūrų. Čia priartėjo prie abstrakto, kurio taip pat buvo parodoj. Abstraktas sukurtas tame pačiame ekspresionistiniame stiliuj. Būdinga, kad čia buvo jaučiama ir surrealistinės nuotaikos.

Paveikslai visi spalvingi, dinamiški. Apie tai buvo rašy-

ta prieš parodą. Techniškai atlikti švariai. Tai rodo, kad dailininkas daug dirba, kol išgauna švarų spalvų perėjimą, kol išbrėžia tamsiam fone šviesias linijas. Visa padaryta laisvai ir skambančiai.

Paveikslai buvo gražiai surėminti. Visi su stiklais.

Parodos atidarymas įvyko lapkričio 15, šeštadienio vakarą. Kalbėjo dail. Juozas Bagdonas. Paskui buvo kavutė ir vaišės. Per abi dienas atsilankė nemaža žmonių. Parduota tikrai rekordinis skaičius — per 40 paveikslų. Į Chicago'ą dailininkas išsivežė tik likučius. (p.j.)

PAŽINKIME

M. K. Čiurlionis

33

REX

Rex — yra lotynų kalbos žodis ir reiškia — karalius. Čiurlionis jį supranta kaip Dievą, visatos kūrėją. Prie Rexo jis dažnai grįžta. Galėtume pasakyti, kad jo visa kūryba yra teocentrinė, kur Rexas yra pačiame visatos centre. Vienur jis tik jaučiamas, kitur vaizduojama tik Rexo detalė, o kitur jau ir pats Rexas.

Ir šioje straipsnių serijoje turėjome progos susipažinti su tokiais paveikslais, kurie kalba apie Dievą. Tai buvo Angelo preliudas, kur ant aukšto kalno sėdi didelis angelas ir stebi visatą, stebi per tiltus einančius žmones. Buvo ir kitas paveikslas, kur angelas stovėjo ant visatos laiptų ir priėmė aukas. Pagaliau kalbėjome ir apie Aukos paveikslą. Vadinas, visoje dega aukurai, ir angelai priima aukas dievybei. Dievas — tas Rexas — yra čia pat, ir jo akys vyksta visais gyvenimais.

Paskui yra visa serija paveikslų, kur parodoma Dievo tik viena detalė, arba tik siluetas. Pasaulio sutvėrimo cikle yra Dievo veido profilis, kitame paveiksle jo ranka. Mūsų aprašytuose paveiksluose Pavasario sonatos trečiojo dalyje — Scherzo buvo iškeltas pirštas debesyje. Tai Dievo pirštas. Tos pačios sonatos Finale Dievas parodytas kaip debesis. Jis, iškėlęs ranką, priima pavasario vėliavų parodą.

Kitoje paveikslų serijoje jis vaizduoja žmogaus kelionę, kaip jis plaukia laiveliu ir pasiekia savo tikslą — uostą. Ten yra parodyta Rexo tik maža kojos dalis.

Dievas Čiurlionio kūryboje yra nepaprastai didelis — jis mūsų planetą, Žemę, pasideda sau po kojų. Vienaime savo dip-tike (du paveikslai) jis tokį Dievą ir vaizduoja. Vienaime paveiksle ant aukšto kalno stovi

demonas su juodais sparnais. Jis šauna strėlę į Dievą. Kitame paveiksle vaizduojama tik Dievo koja, uždėta ant žemės kamulio. Priešais jį suklupę meldžiasi žmonių figūros.

Yra paveikslų, kurie vaizduoja patį Dievą. Šiame laikraščio numeryje dedamas Rex yra pavadintas eskizu. Dailininkas ieško būdų, kaip vaizduoti Dievą, ir jį visai piešia. Tai vienas iš jo ankstybųjų kūrinių.

Cia tema išdėstyta per du paveikslus (diptikas). Pirmajame paveiksle matome Dievą — Rex, kaip jis tveria žmogų. Dievas čia yra žilas, su karaliaus vainiku ant galvos. Pasilenkęs nulipdo žmogų. Aplinkui visata — Čiurlioniška. Tokius medžius randame ir kitoje jo kūryboje. Auga kažkokios fantastinės gėlės. Jos nepaprastai didelės, nes tai yra visos kūrybos pradžia. Įvestas jauno mėnulio motyvas. Mėnulis kabo prie Dievo galvos. Viskas yra pradžioje, sutvėrime.

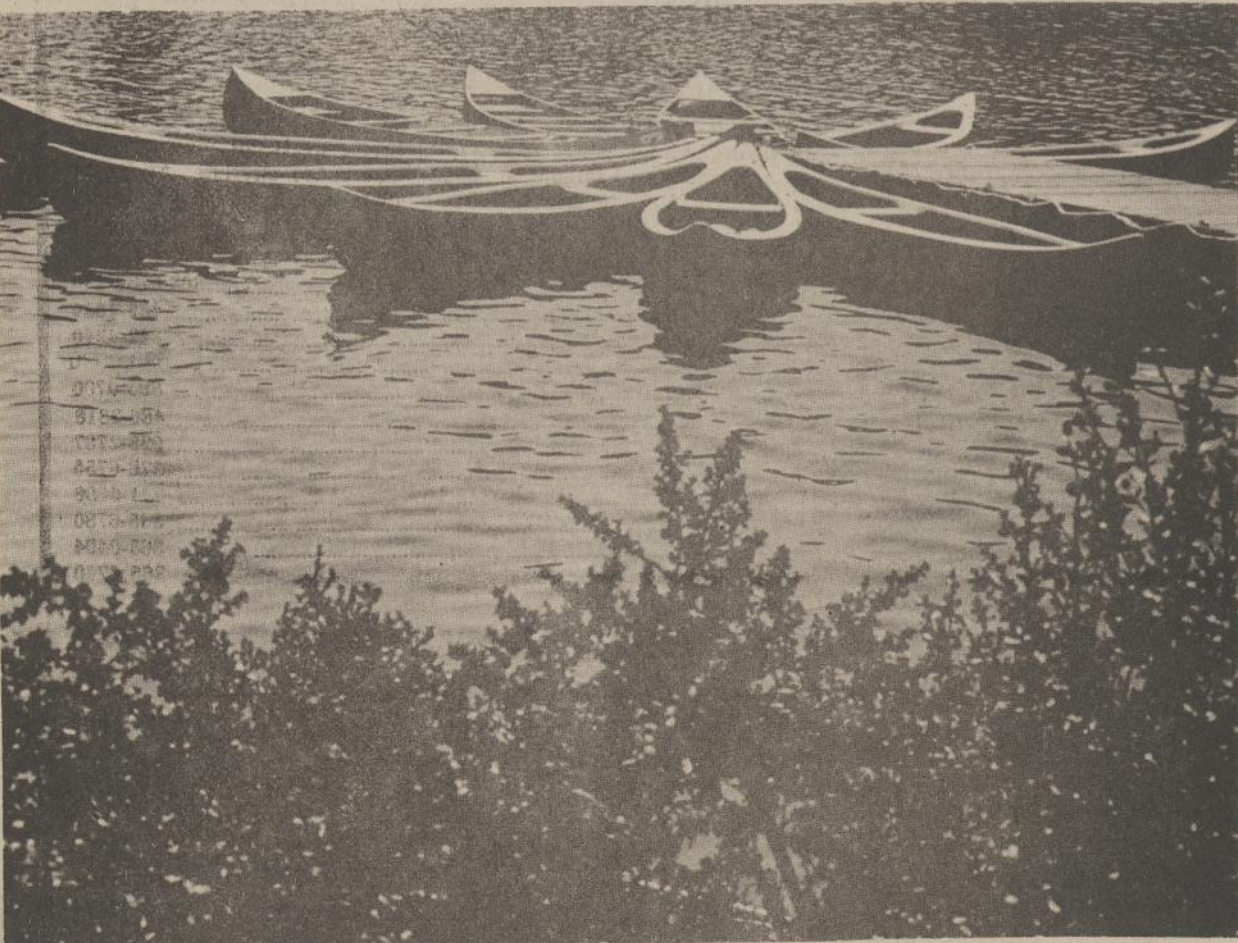
Antrajame paveiksle matome, kaip žmogus jau kuriasi Dievą. Tas Dievas yra su karaliaus vainiku, su barzda, panašus į pirmojo paveikslą Dievą. Žmogui reikia Dievo, ir jis pats susikuria.

Pažiūrėkime į to paveikslą gamtovaizdį. Čia yra priešinga pirmajam paveiksliui. Gilumoje leidžiasi saulė, didelė raudona. Stovi eilė kiparisių, kurie tolsta į besileidžiančią saulę. Tokių aukštų lieknų medžių randame ir kituose jo paveiksluose. Jie ženkliną atsisveikinimą. Ir šiame paveiksle kažkas traukiasi nuo žmogaus, kuris kuriasi sau Dievą.

Po šios kalbos dabar galėsime susipažinti su kitu Rex, pačiu didžiausiu Čiurlionio paveikslu. Tai bus kitame numeryje (p.j.)

Dail. Aleksandra Merker-Vitkauskaitė dažnai skaito paskaitas apie Lietuvą ir jos meną, pademonstruoja tautinius drabužius, lietuviškus kryžius ir kitus rankdarbius.

Algimantas Kezys — Laivai vandeny. Iš foto parodos.

M. K. Čiurlionis — Rex, pastelė, 1904-1906 m.

HARTFORD, CONN.

Ketvirtasis tarptautinis festivalis

Daug įvairių tautų turėjo vėl savo pasirodymus, vykusius nuo spalio 13 iki 18. GF & Co. Centinel salė, Hartforde.

Pirmadienio rytą, spalio 13, jau buvo paruošti stalai ir vyko kultūrinės programos, o vakarą miesto rotušėj išsiriavo parado eiseną, kurioj dalyvavo The Tutnam Phalanx kariai, burmistras G. Athanson, jaunimas — West Hartford Drum Corps — su savo orkestru ir etninių grupių atstovai.

Ir taip ilga eilė paroduojančių atžygiavo į Centinel salę. Suėjo į sceną. Kai orkestras salės vidury pagrojo Amerikos himną, burmistras G. Athanson, būdamas scenos prieky, perkirpo kaspiną, sukalbėjo maldą ir trumpu žodžiu atidarė festivalį. Jis pasiūlymą, kad festivaly dalyvauja 33 tautos ir jos turės 46 pasirodymus. Palinkėjo sėkmės tarptautiniame pabendravime.

Lietuvių jaunimas, vadovaujamas Dalios Dzikičienės, šoko tautinius šokius pirmadienį ir ketvirtadienį. Visą savaitę vyko gražios kultūrinės programos. Daug žmonių lankėsi kas dieną. Vieni žvalgėsi apie stalus, kiti pirkto, kas jiems patiko, o daugumas gužėsi prie scenos ir stebėjo įvairius meninius pasirodymus.

Paskirtomis dienomis ir valandomis rinkosi mokyklų vaikai. Antradienį šokėjai buvo iš New Yorko; jie atliko ir mažiems pritaikytą linksnų programėlę.

Lietuviška pastogė buvo skoningai sutvarkyta. Visą jos tvarką vedė ir prižiūrėjo Kastutė Raškevičienė. Ekspozatai buvo gražiai išdėstyti pardavimui, taip pat ir reprezentacijai. Buvo išspausdintos ir brošiūros apie Lietuvą. Budinčios mergaitės ir moterys dėvėjo dažniausiai tautinius drabužius, kurie kėlė pasigrožėjimą. Ant stalo, tarp visokių dailės dirbinių ir gintaro, pačiam centre "išdidižiai" tįsėjo kepti baravykai, kurie savo gražia išvaizda ir geru skoniu traukė žiūrovą paragauti, nors vieną. Prie lietuvių stalo buvo nupirktą nemažą gintaro ir kitokių dalykėlių. Bendrai pasakius, visų stalai buvo pilnai apdėti ir praeiviai galėjo ką nors rasti pagal savo skonį.

Festivalio savaitė praėjo greitai. Didelio piniginio pelno gal niekas neturėjo. Bet kiekviena tauta liko gyva ir turtinga, per savo kultūros reprezentaciją laimėjusi daugiau, negu pinigai.

Mūsų dalyvavimą festivalyje organizavo LB Hartfordo apylinkė. Vadovavo Vytautas Raškevičius. Prie bendro darbo bei dalyvavimo prisidėjo L. Moterų Federacija, L. K. Moterų Sąjunga ir skautės židinietės.

M.P.

Prie lietuviško stalo tarptautiniame festivalyje Hartforde iš k. Kastutė Karkevičienė ir Birutė Zabulienė. Nuotr. A. Dziuko

LOS ANGELES, CALIF.

Šv. Kazimiero parapijos šeštadieninę lituanistinę mokyklą šiais mokslo metais lanko 140 mokinių. Veikia vaikų darželis, šeši pradžios mokyklos skyriai, keturios aukštesnės lituanistikos klasės ir mokytojų kursai. Kursus lanko septyni būsimeji mokytojai. Dar veikia speciali klasė mažai mokantiems ar visai nemokantiems lietuvių kalbos. Mokykloje dirba 26 mokytojai, kuriems talkina Vitalio Budrio vadovaujamas tėvų komitetas. Literatūros būreliui vadovauja rašytoja Alė Rūta-Arbiene, dramos būreliui — A. Zemaitaitis ir A. Dudienė. Visai mokyklai vadovauja Vladas Pažiūra. Mokykla yra ypatingoj parapijos globoj ir naudojasi jos patalpomis.

Dr. K. Bobelis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, yra pakviestas į Los Angeles pasakyti pagrindinę kalbą Vasario 16-tosios minėjime, kuris 1976 bus vasario 15. Los Angeles Altos skyriui vadovauja inž. Vytautas Čekanauskas.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas bus lapkričio 30. 10:15 val. vėliavų pakėlimas mokyklos kieme. 10:30 val. lietuviškos pamaldos už kritusius karius, partizanus, šaulius. 12 val. parapijos salėj iškilmingas aktas ir programa.

Metinė visu skilčių skautų ir skaučių iškilminga šventė bus gruodžio 7. — L.Ž.K.

PUTNAM, CONN.

Seselių sodyboj, lapkričio 16 įvyko metinis LB Putnamo apylinkės susirinkimas. Nors ir negausi lietuvių kolonija, tačiau atsilankė gražus būrys lietuvių (virš 30), čia gyvenantys dviasiskiai ir seselės, kurios ir sudaro didžiąją dalį šios apylinkės narių.

Apylinkės pirmininkas V. Abromaitis apgailestavo, kad dėl nepilno valdybos sąstato praėjusių metų veikimas buvo apsilpęs, ir pasiūlė išrinkti didesnio sąstato valdybą, kurioj įėjo: V. Abromaitis — pirm., kun. V. Zakaras — vicepirm., ses. Augusta — išdininkė, O. Žalonytė — sekretorė ir M. Šimaitis — korespondentas. Revizijos komisijon: dr. O. Labanauskaitė, I. Taunienė ir K. Baltramiejūnas. Nutarta plėsti Bendruomenės veiklą, pritraukiant daugiau apylinkėj gyvenančių lietuvių. Kelta mintis eiti į glaudesnę kontaktą su įtakingesniais amerikiečių visuomenės atstovais, supažindinant juos su dabartine Lietuvos padėtimi.

Pabaigai seselės pakvietė susirinkimo dalyvius kavutei. M.Š.

kurios visi turės progą išbandyti savo laimę.

Vakaras vyks Lietuvių Namuose, Allegheny ir Richmond gatvės. Pradžią 6 valandą. Visiem vaikams įėjimas nemokamai. Tėvų komitetas kviečia visą lietuvių visuomenę, o ypačingai visus apylinkės vaikus, atsilankyti į šią nuotaikingą, šeimynišką vakaronę.

Poetas Bernardas Brazdžionis, kurio kūrybos vakarą Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje gruodžio 6 ruošia vietos Lietuvių Fronto Bičiulių sambūris. Tai bus dešimtas vakaras literatūros vakarų tradicijoj. Poetas skaitys senesnę ir naujausią savo kūrybą iš spaudai paruošto naujo eilėraščių rinkinio. Kiti jo kūriniai bus atlikti solistės B. Dabšienės, aktorijų, jaunimo. Veiks visų Brazdžionio išleistų knygų paroda.

IŠ VISUR

PADEKA

Dailininkas Kazimieras Žoromskis Brooklyn Kultūros Židiniui dovanojo du didelius savo paveikslus. Labai įvertindami šį dailininko gestą, reiškiamame jam už tai nuoširdžią padėką. Gražu, kad mūsų dailininkai puošia savo kūrinius Kultūros Židinio sienas.

T. Jurgis Gailiūsis, OFM, Pranciškonų provincijolas

— Vanda Vaitkevičienė laimėjo JAV LB Švietimo tarybos skirtą 500 dol. vaikų literatūros premiją už apysaką "Du draugai". Vertinimo komisiją sudarė Vincas Ramonas, Adomas Jasas, Stasys Dziugas, Rimas Černius, Rima Janulevičiūtė.

— Kanados L.K. Moterų Drjos Montrealio skyrius gruodžio 6 rengia literatūros vakarą, kuriame dalyvaus ir rašytoja B. Pukelevičiūtė iš Chicago.

— Dr. Henrikas Lukaševičius, New Haven, Conn., išgyvenęs nepilnus ketverius metus, lapkričio 18 išvažiavo į St. Petersburg, Florida.

— Sesuo Ignė Marijošūtė, PLB valdybos iniciatyva ir lėšomis pasiūsta į Argentiną talkinti jaunimo kongreso ruošai, vadovaus netoli Buenos Aires įvyksiančiai kongreso stovyklai. Jau dabar turimomis žiniomis stovyklų bus apie 500 stovyklautojų iš viso laisvojo pasaulio. Stovyklų bus suruoštos bendros Kūčios, o gruodžio 25 stovyklą lankys ir svečiai.

— Dr. Adolfas Butkys, Bethlehem universiteto profesorius pakviestas į JAV federalinės valdybos Energijos komitetą patarėju.

— Nauji Darbininko skaitytojai: S. Bacvinskas, Pittsburgh, Pa., V. Jezovnik, Conway, Pa. Užsakė kitiem: F. Burokus, M.D., Paramus, N.J. — Mary Burokus, Rochelle Park, N.J. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 8 dol. Atnaujinant prenumeratą — visiem 10 dol. metam. Nuo 1976 sausio 1 metinė prenumerata bus 12 dol.

SPORTAS

Susirinkimas

Penktadienį, gruodžio 12, 7 val. vakaro Kultūros Židiny įvyks labai svarbus New Yorko Lietuvių Atletų Klubu narių susirinkimas. Kviečiami dalyvauti visi 18 m. ir vyresni klubo registruoti aktyvūs sportininkai, garbės nariai, reguliarūs nariai ir neseniai padavę įstojimo prašymus. Programoj bus metinės veiklos pranešimai, klubo valdybos rinkimas ir dabartinės problemų bei ateities planų svarstymas. Susirinkimo dalyviams taip pat bus paruoštos kuklios vaišės.

Krepšinis

Mūsų jaunieji krepšininkai pereitą sekmadienį turėjo lengvą duoną. Svečiuose pas St. Benedict Joseph komandą mūsiškiai nuskynė 51:26 (17:9) pergalę. Tai buvo geras krikštas LA Klubu parūpintom naujom uniformom. Šiam antrajam CYO lygos laimėjime žaidė: Birutis 13, Gvildys, Lora 4, Matulaitis 16, Naronis 10 ir Šimkus 8.

Šį ketvirtadienį 7:30 val. vakaro rungtynės vyks prieš Our Lady of Mercy komandą Kultūros Židinio salėj.

Ateinantį ketvirtadienį, gruodžio 11, rungtynės vėl K. Židiny prieš Our Lady of Hope parapijos komandą. Rungtynėm vykstant mūsų salėj, žaidėjam būtų labai smagu susilaukti nors šiek tiek žiūrovų ir iš lietuvių pusės.

Futbolas

Geram rudens orui leidus, futbolininkai baigė žaisti visas lygos paskirtas rudens rato rungtynes. Gruodžio septintai pra-

matytos rungtynės atšauktos ir dabar mūsų futbolininkus mitysimė aikštėj tikėtai kitų metų pavasarį.

Ši sezono dalis buvo ypač LAK pirmajai komandai nesėkminga, nes ir paskutiniąsias rungtynes prieš ukrainiečius mūsiškiai pralaimėjo 2:3 (0:1) pasekme. Kurį laiką atrodė, kad bus iškovota pergalė, nes antram puslaiky vienu metu mūsiškiai vedė 2:1. Vėlai pradėtos rungtynės užsitęsė iki tamsumos, ir ukrainiečiai sugebėjo patamsy išlyginti ir perviršyti mūsiškius. Pirmą mūsų įvartį įmūšė iš rezervinės atėjęs Petras Vainius, o antrą S. Žadvydas. Nežiūrint pralaimėjimo, pirmoji komanda sužaidė pavyzdinčiai, ir pergalė tik vos vos paspruko pro mūsų rankas.

Rezervinė baigė šio rato sezoną šiek tiek sėkmingiau, prieš ukrainiečius iškovodama 1:0 (1:0) laimėjimą. Komanda žaidė tvarkingai, apgalvotai ir ypač matėsi veteranų G. Bagdžiono ir P. Vainiaus tvirtas vadovavimas. Įvartį pasiekė Paulius Šilbajoris, jau antrą kartą komandai nulemdamas 1:0 pergalę.

Pasižiūrėję į statistiką, pirmąją komandą matome tvirtai įklimpusią paskutinę lentelės vietą. Pralošta 10 rungtynių, laimėtos tik dvi, o įvartijų santykis 10:33 mūsų nenaudai. Iki šiol daugiausia įvairių įmūšė S. Žadvydas (6), G. Klivečka ir P. Vainius po vieną ir kitus du kitataučiai žaidėjai.

Rezervinė komanda turi 3 laimėjimus, vienas lygiąsias ir 8 pralaimėjimus. Įvartijų santykis 13:30 ir padėtis pirmenybių lentelėj geresnė. O. Kulys įmūšė 3 įvartius, P. Šilbajoris 2, J. Galinis, T. Bagdas ir R. Sabaliauskas po vieną, o kitus penkis pridėjo kitataučiai pagalbininkai. Alg. Š.

Kalėdinė dovana
Philadelphijos vaikam

Vinco Krėvės mokyklos tėvų komitetas išdrišo sulaužyti kalėdinę tradiciją. Paprastai kalėdinė vaikų programa ir pasilinksminimas vykdavo po Kalėdų apie Tris Karalius. Šiais metais ši vaikų šventė atkeliama ir gruodžio 13, šeštadienį, nes pasitaikė reta proga gauti nepaprastą programą mažiems ir dideliems iš Chicago.

Atvažiuoja Lėlių Teatras su įdomių ir linksnų repertuaru, kurį paruošė akt. Laima Rastenytė-Lapinskienė. Lėlių Teatro pasirodymas Chicagoj susilaukė teigiamų įvertinimų. Pristatytos pasakos sudomino ir užbūrė

vaikus, o techninis teatro apipavidalinimas nustebino ir maloniai nuteikė suaugusius.

Be Lėlių Teatro, tą dieną Philadelphia atvyksta ir Kalėdų Senelis su dideliu dovanų maišu, iš kurio užteks dovanų visiem jauniesiems vakaro dalyviams. Mažiausieji mokyklos mokiniai ruošiasi jį sutikti su sava programėle.

Po programos Kalėdų Senelis tikisi pasilinksinti ir pavakaru Philadelphia lietuvių tarpė. Tėvų komitetas pažadėjo pasirošti su turtingu bufetu, baru, muzika, rateliais ir kitomis staigmenomis. Rengiama ypatingai įvairi ir gausi loterija, prie

JEI JOS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS
USSR KRAŠTUS, naudokitės patar navimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019 Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Pirma užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminėms. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje. Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MOSŲ SKYRIAI

Miami Beach, Fla. 33139 1201 17 St.	305-673-8220
Allentown, Pa. — 126 Highman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1900 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11215 — 435 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-6686
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Farmingdale, N. J. — Freewood Acres Rt. 9	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11338 Jos Campau Avenue	365-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Phoenix, Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 622 Ellsworth Dr.	301-589-4464
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Trenton 10, N. J. — 1152 Deutz Avenue	392-0306
Utica, N. Y. — 965 Bleeker Street	732-7476

Globoja LŠST Naujosios Anglijos Rinktinė
55 Welles Ave., Dorchester, Mass. 02124

LIETUVOS ŠAULIŲ GRETOSE

ŠAULYS IŠEIVIJOJ

Jūrų šaulių KLAIPĖDA pirmininko KAROLIO MILKOVAIČIO paskaita, skaityta 1975 liepos 5 šaulių kultūrinėje savaitėje

Žiūrėdami iš mūsų kilmės krašto Lietuvos geografinės padėties taško, išeivija esam prate vadinti užjūrius, dažniausiai Šiaurės Ameriką, Kanadą, Pietų Ameriką. O į tuos kraštus iš-emigravusius lietuvius vadinam lietuviams išeiviams. Prieš kiek laiko spaudoj ir LŠS-gos centro organų telkiniuose gana plačiai ir rimtai buvo diskutuojamas klausimas: ar šiame žemyne atgaivinta Lietuvos Šaulių Sąjunga yra išeivijoj ar tremtyje? Kiek man žinoma, aš pirmas tą klausimą spaudoj iškėliau. Bet neturiu paskiausių žinių, ar jis buvo išspręstas. Žinau, kad daugomus pasisakymai, o svarbiausia — mūsų teisininkų nuomonė buvo ir yra, kad mano siūlytas terminas, tremtis vietoj išeivija, yra teisingas. Tuo pasitenkinu, ir tiek tad apie LŠS-gos šiuometinį status quo.

Kur šaulys individas šiuo metu yra — tremty ar išeivijoj, čia šiandien nenagrinėsiu. Kas norėtų būti skrupulingai techniškai, galėtų rasti argumentų ir, tur būt, įrodyti, kad tam tikrais atvejais šaulys individas yra išeivijoj ir tam tikrais atvejais — tremty. Ir jis, tur būt, būtų teisus. Šios paskaitos rėmuose pagal reikalą ir patogumą naudosiu abu terminus.

Temą "Šaulys išeivijoj" galima pradėti iš ne vieno išeities taško ir vedamąją mintį nuvesti keliomis kryptimis. Bet pagrindinės minties siūlas greičiausiai vyniotųsi nuo šaulių ideologijos kamuolio. Galėjau atsiverti Pūtvio raštus, sudaryti paskaitą ir čia papasakoti jums, ką kiekvienas galit ir patys namie pasiskaityti. Tai būtų lengva. Taip daroma, ir spaudoj prirašomi ištisi puslapiai. Bet tai paprastai būna tos pačios, daugelį kartų girdėtos, mintys, tik kitos spalvos rėmuose.

Šių dienų šaulys gyvena ypatingose aplinkybėse. Jo dvasinis pasaulis pasidarė sudėtingas, spartus ir pilnas klystelių. Įvairios idėjos, ideologijos skelbiamos ir peršamos. Vienos jų geros, kitos žalingos, dar kitos — apgaulingos. Tokios gyvenimo sąlygos iš šaulio reikalauja akylaus budrumo, mokėjimo objektyviai vertinti aplinką, reikišnius ir įvykius. Šių dienų šaulys privalo turėti supratimą ir žinoti, kuriom idėjom priartinti, kurias atmesti. Jis privalo atskirti tiesą nuo netiesos, kad pats nesuklystų ir kitų nesuklydintų. Jis privalo būti atsparus visokiui propagandai bei partinėm pagundom, kurios siekia jį įjungti į savo interesų tinklą, kad atbukintų patriotinį atsparumą ir užmigdytų, o galiausiai ir sunaikintų jo šaulišką kovos jausmą.

Žodžiu, girdim, kad šaulys privalo, privalo, privalo...

Bet šaulys, kaip ir kiekvienas mirtingasis, dažnai nepajėgia viso to aplink jį kunkuliuojančio gyvenimo suprasti. Jam reikia apšvietos — paaiškinimų bei pamokymų. Ypač nelengva yra jaunesniesiems, gimusiems po Lietuvos nepriklausomybės netekimo ir nepažinusiems nei nepriklausomos Lietuvos, nei tuometinės Lietuvos Šaulių Sąjungos. O dar sunkiau yra gimusiems jau išeivijoj. Tad, nors Pūtvis ir jo mum palikta ideologija yra ir visada bus šaulių organizacijos dvasiniu pagrindu, šiandieninės aplinkybės reikalauja, kad šaulys, neišvengiant jo iš tos ideologijos ribų, būtų retkarčiais pavedžiotas ir

supažindintas su tuo pasauliu, kuriame jis gyvena, bet jo pilnai nepažįsta ir jame ne viską supranta. Kiek sugebėsiu, mėginsiu čia šiandien būti tuo šaulio vadovu.

Kadangi lietuvišką išeiviją, kaip mes ją suprantam, sudaro plačioji lietuvių masė, tai mėginsiu parodyti tą išeiviją tokią, kokia ji yra, ir žvilgtelėsiu, kaip šaulys jį pritampa, nepritampa, turėtų pritapti ar neturėtų pritapti.

Mūsų tautos sunki praeitis, pats gyvenimas bei šaulių ideologija reikalauja, kad šaulys būtų kovotojas. Šaulys kovoja prieš visą, kas yra negera, nekrikščioniška, nepatriotiška, nelietuviška. Šaulys kovoja prieš viską ir visus, kas žemina ir niekina lietuvių vardą bei teises ir kėsina į Lietuvos laisvę.

Šaulys gali didžiulius, kad tokį, taip įsitikinusių ir užgrūdintų, jį žino ir pažįsta ne vien tik jo draugai, bet ir prieštai.

Kai 1940 raudonoji armija įsibrovė į Lietuvą, vienas pirmųjų NKVD uždavinių buvo likviduoti, su šaknimis išrauti Lietuvos Šaulių Sąjungos egzistenciją. O Sąjungos narius, kuriuos spėjo sugaudyti, vienus sukišo į kalėjimus, kitus likvidavo ar ištrėmė į Sibirą. Iš to nesunku išvesti įsitikinimą, kad Maskvos raudonieji Lietuvos šaulius laikė savo priešu — numeriu pirmu.

Likvidavę Lietuvos Šaulių Sąjungą ir stachanoviškiu uolumu susidoroję su sugaudytais S-gos nariais, raudonieji juokėsi ir rankas trynė, galvodami, kad Lietuvos Šaulių Sąjunga visiem laikam nušluota nuo žemės paviršiaus. Bet gyvenimas yra pilnas ironijos, ir dažnai skaniausiai juokiasi tas, kuris juokiasi paskutinis, nes štai Lietuvos Šaulių Sąjunga ir vėl gyva! Negara to, Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje, tartum pasityčiudama iš okupanto, savo statute įsakmiai nurodo, kad "LŠST stengiasi palaikyti kontaktą su organizacijomis, ypač tomis, kurios priešinasi komunizmui". O kitą vietą to paties statute pabrėžiama, kad LŠST nariais negali būti komunistų partijos nariai ar simpatizuoją komunistui. Vadinasi, Lietuvos šauliai raudonesiems atsimoka tuo pačiu: jie sovietinį komunizmą laikė savo priešu — numeriu pirmu!

Kodėl lietuvių tauta nuo amžių priešinosi, kovojo prieš carinę Rusiją, o po 1918 revoliucijos — prieš komunistinę Rusiją?

Atsakymo paieškokim tautos istorijoj.

Kaip žinoma, Vytautui Didžiajam valdant, Lietuva buvo didžiausia Europos valstybė, siekusi nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų. Po Vytauto mirties Lietuvos valstybė nyko ir galiausiai išnyko, o išlikusi tauta išgyveno pačias juodžiausias savo istorijos dienas. Smailas durtuvas žiauraus ruso rankoj lietuvių kraują parašė lietuvių tautos istoriją. Tos istorijos lapai išmarginti lietuvišku heroizmu ir žūtbūtinėmis kovomis už lietuvišką spausdintą žodį, už lietuvių fizinę ir politinę laisvę.

Peržvelgiant tik paskutiniuosius 180 metų, pradedant maždaug III-čiuoju padalinimu, tos istorijos puslapiuose skaitom apie štai kokius lietuvių išgyvenimus: 1831 ir 1863 sukilimai ir rusų kulkomis, šautuvų buožėmis, kazokų kardais ir nagai-

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS ATKŪRIMAS TREMTYJE

(Pabaiga straipsnio "Kas gi yra toji Lietuvos Šaulių Sąjunga?", spausdinto Darbininke gegužės 23, birželio 27 ir rugsėjo 12)

Organizaciniam Branduoliui persiorganizavus į laikinąją Lietuvos Šaulių Sąjungos centro valdybą, ją sudarė: A. Mantautas — pirm., E. Klupšienė — vicepirm., S. Mantautas — moterų sk. vedėja, V.A. Mantautas — I-asis sekretorius, A. Valatkaitis — II-asis sekret., V. Čičiūnas — tautinio auklėjimo sk. ved., plk. M. Kalmantas — spec. reik. vedėjas, valdybos nariai — gen. T. Daukantas, E. Jankutė, J. Jankaitis, prel. M. Krupavičius, J. Kuprienė, prof. M. Malkevičius, gen. K. Musteikis, E. Pūtvytė, adv. R. Skipitis, kun. A. Trakis, J. Vaičaitis ir vėliau įsijungusi K. Kodatienė.

Didžiausieji darbai buvo Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje statute paruošimas ir S-gos įregistravimas valdžios organuose. Pažymėtina, kad didžiausioji šių darbų našta atiteko Chicago gyvenančiam II-ajam sekretoriui A. Valatkaičiui.

Buvo paruoštas statutas, turįs 8 skyrius su 219 paragrafų. 1955 sausio 26 S-ga buvo užregistruota Illinois valstijos sekretoriato su teise steigti dalinius visose JAV-bėse, kaip "General Not For Profit Corporation". Regist-

komis pralietas sukilėlių lietuvių kraujais; Muravjovo teroro era ir Kražių skerdynės; nesuskaitomi tūkstančiai; šaltojo Sibiro tremties kankinių, kurių kaulais nusėtos plačiosios Sibiro taigos; pasibaigus carų golgotai, po trumpo švystelėjimo ir atsidūsėjimo užgriuvo Stalino despotiško sadizmo era su Lukiškėm, Červene, Rainių miškeliu, Pravieniškėm, birželio tremimais; Chruščiovo, Brežnevo Kosyginio klastos ir lietuvių tautos genocido laikotarpis; šimtmečiai baudžiavos ir vergijos, vandenynai ašarų, išlietu nekalčių lietuvių moterų ir vaikų; sunaikinta ir išniekinta tautos laisvė ir valstybės nepriklausomybė, išprievartautos žmonių teisės ir sąžinės, išniekintas tikėjimas, sugriautas tautos ūkis ir t.t.

Ruso, to amžino lietuvių tautos priešo, dėka tauta šiandien yra pačioj žemiausioj savo egzistencijos padėty: mes — už Lietuvos ribų gyvenanti tautos dalis — išblaskyti po visą pasaulį; kita dalis — Sovietijos koncentracijos stovyklose ir Sibiro vergijoje; tautos kamienas kenčia rusiškojo komunizmo nelaisvėj. O šventoji Lietuvos žemė mindžiojama didžiausio Dievo ir lietuvių priešo. Štai kodėl lietuvių tauta per amžius buvo — ir yra — pasyvaus, bet mirtinio karo stovy su rusų carais ir komunistais. Argi galėtų atsirasti bent vienas lietuvis, dargi šaulys, kuris rastų švelninančių aplinkybių byloj lietuvių tautos prieš komunistinę Rusiją? Žinoma, kad ne!

Sakoma, nekaltas kraujas šaukias keršto. Carų, sovietų pralietas nekaltas lietuvių kraujas turėtų neapykanta, kerštu, kaip karšta žarija, degti kiekvieno lietuvių krūtinę. Toks jausmas ir įsitikinimas turėtų būti kiekvieno lietuvių išeivio rytmetinė ir vakarinė malda. Bet, deja, taip nėra!

(Bus daugiau)

ravimo agentu pasirašė Alfonsas Valatkaitis, tuo būdu ir visa teisinė atsakomybė už Sąjungą atiteko jam ir valdybai, kurią sudarė: A. Valatkaitis — pirm., A. Kybartienė, V. Abramikas ir Ig. ir Teodora Serapina.

Taip pat buvo paruoštas atsišaukimas, kuris nebuvo paskelbtas, bet siuntinėtus laiškais. Jo pagrindu buvo Vlodo Pūtvinio-kio-Pūtvio žodžiai, pasakyti Lietuvoj šauliam: "Siaurinkit savo asmens reikalus, pamirškite laikinai asmens ir partinius vaidus, dėkitės į bendrąjį darbą. Tegul pavojaus supratimas sustiprins jūsų širdis, ir patys sutvirtėję, tvirtinkit nusiminėlius, įtikinkit netikėlius, sujunkinkit apsnūdėlius, taikykit susivaidijusius, mokykit neišmanėlius. Tegul visos jėgos susivienys bendram didžiajam savo laimės gyvenimo darbui."

Buvo nurodytos ir pagrindinės darbo gairės: remti Lietuvių Bendruomenę ir būti jos nariais, savo vienetuose vykdyti šaulišką programą, kurios pagrindu yra patriotizmo ugdymas per tėvynės gynimo dvasią ir fizinę auklėjimą bei sportą, remti ir globoti jaunimą, kovoti su girtuokliavimu, rūpintis tautos sveikata ir jos atsparumu. Dirbti savitarpinės pagalbos srity, palaikyti lietuviškas tradicijas, papročius ir kalbą.

Tomis mintimis ir gairėmis vadovaujantis, pradėta steigti šaulių dalinius.

Pirmųjų šaulių dalinių steigimas

Nors Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje atsteigimo idėja gimė Brocktone ir buvo brandi-

Lietuvos Šaulių Gretose puslapio redakcija sveikina visus lietuvių šaulius, šio puslapio bendradarbius ir skaitytojus Kristaus gimimo šventė. Visiems sėkmingiausių Naujų Metų!

nama Chicagoj, tačiau pirmoji kuopa atsirado Toronte, Kanadoj.

1954 liepos 20 E. Klupšienės pastangomis buvo sušauktas steigiamasis susirinkimas, kuriame dalyvavo 17 asmenų. Visi buvę LŠS nariai. Todėl netrūko ryžto. Kuopa augo greit. 1958 ji pasivadino Vlodo Pūtvio šaulių kuopa.

Kuopą sudarė daugiausia buvusieji ūkininkai ir darbininkai. Pasigesta intelektualų. Vėliau J. Šiaučulio pastangomis įsisteigusi Pirmoji Lietuvos Karaliaus Mindaugo kuopa "Montreal greit perėmė iniciatyvą: 1959 liepos 21 kuopos pirm. S. Barausko pastangomis Šaulių Sąjunga buvo užregistruota ir Jos Didenybės Britų Jungtinės Karalijos Karalienės vardu buvo gautas leidimas jai veikti ir dalinius steigti Kanadoj. Taip pat Montrealy buvo paruoštas Kanados šauliam uniformų projektas; centro valdybai jį patvirtinti, jis tapo privalomu visoj Kanadoj. Įsisteigus kitom kuopom, jos sudarė pirmąją Lietuvos šaulių Kanados rinktinę.

1954 rugpjūčio 15, po 26 dienų nuo pirmojo šaulių dalinio įsisteigimo, A. Valatkaičio pastangomis Chicagoj buvo įsteigta pirmoji JAV šaulių kuopa, pavadavusi Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto vardu. Į steigiamąjį susirinkimą teatsilankė vos 11 asmenų. Buvo išrinkta laikinoji valdyba. Darbų valdybų pastangomis kuopa greit augo; šiandien jau turi 600 narių. Yra persiformavusi į Vytauto Didžiojo šaulių rinkti-

nę. Rinktinei jau daugelį metų vadovauja š. V. Išganaitis. Šiuo metu Chicagoj veikia ir jūrų šauliai, kurie turi savo laivus. Taip pat yra ir oro šaulių būrys, kuris savo pratybom naudojasi dvimotoriniu lėktuvu. Šiomis dienomis rinktinė įsigijo šaulių namus su 600 įsigijo šale. Reikiama namų užpirkimui 40,000 dol. suma buvo rinktinėj surinkta per kelis mėnesius be kitų kuopų ar centro valdybos pagalbos.

Vytauto Didžiojo rinktinė Chicagoj buvo ir yra Šaulių Sąjungos Tremtyje centre, atliekanti daug centro valdybos pavestų darbų. Ji yra pasididžiavimas visoj Sąjungoj. Rinktinei jau daug metų sėkmingai vadovauja š. Vladas Išganaitis.

Šaulių Sąjungos centras šiuo metu yra Detroito mieste, Michigan valstijoj. Sąjungai jau 6 metus vadovauja š. Vincas Tamošiūnas.

Šiuo metu Lietuvos Šaulių Sąjungoj yra 3 rinktinės, 29 šaulių kuopos. Šaulių skaičius prašoko 3000. Lyginant su kitomis JAV veikiančiomis lietuvių organizacijomis, Šaulių S-ga yra dar mažą organizaciją, tačiau kasdien auganti ir stiprėjanti. Ji yra stipri savo narių pareiškumu, pasišventimu ir ryžtu.

J.S.

Šį straipsnį rašant, naudotasi: kun. dr. Jono Matuso Šaulių Sąjungos istorija; Lietuvos Šaulių Sąjungos leidiniais — Vladas Putvinskis-Pūtvis, Gyvenimas ir parinktieji raštai; Nepriklausomai Lietuvai; Lietuvos Šaulių Sąjungos Toronto VI. Pūtvio kuopos dvidešimtmetis; centro valdybos aplinkraščiai.

ŠAULIO, LIETUVOS SAVANORIO, 50 METŲ VEDYBINIO GYVENIMO SUKAKTIS

Artimų draugų ir bičiulių tarpe Lietuvos kariuomenės savanoris šaulys Juozas Liutkonis su žmona Antanina rugsėjo 20 iškilmingai atšventė savo vedybinio gyvenimo 50 metų sukaktį.

Juozas ir Antanina Liutkoniai neturi nei vaikų, nei artimesnių giminių JAV-bėse, todėl šventę ruošti ėmėsi šauliai Stašaičiai, jiems pagelbėję jų kaimynai O. ir S. Venckai, B. Meizėnė iš Brocktono ir artimesnieji Liutkonų bičiuliai — K. ir O. Barūnai, L. Adamkaitienė, P. Jakutienė, O. Mučinskienė, A. Vakauzienė, E. Valiukonienė ir Nevierų šeima.

Liutkoniai vedė 1925 rugsėjo 20 Lietuvoje, Kėdainių apskr., Žemųjų parapijos bažnyčioj. Po 50 metų, tą pačią dieną, Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioj So. Bostone tos parapijos klebonas kun. A. Baltrušėnas su Šv. Jurgio parapijos Norwoode klebonu kun. A. Abraščinsku, asistuojant kun. A. Janišnui, aukėjo mišias Liutkonų intencijai.

Parapijos vargonininkui komp. Kačinskui tą dieną čia negalint būti, jį pavadavo komp. Julius Gaidelis, su kuriuo atvyko ir jo vadovaujamas Šv. Kazimiero choras iš Brocktono. Choro atsiradimas Bostone buvo maloni staigmena. Už tai turim būti dėkingi to choro pirmininkui Juozui Baškauskui, kuris yra veiklus Brocktono Martyno Jan-

kaus šaulių kuopos narys.

Pradėdamas galingą "Pulkink ant kelių" ir baigdamas jausmingą "O didysis Dieve", komp. Gaidelio harmonizuota giesmė, choras pademonstravo aukštą savo lygį.

Po mišių liturgijos Juozas ir Antanina Liutkoniai buvo pakviesti prie altoriaus. Juos palydėjo O. Pusdešienė iš Detroito ir inž. K. Barūnas iš Hingham. Sukaktuvininkai buvo papuošti specialiajį tom iškilmėm austom juostom. Kun. A. Baltrušėnas su teikė dvasinį palaiminimą ir perskaitė popiežiaus, Pauliaus VI siunčiamą palaiminimą. Ta proga visi kunigai pasveikino Liutkonius asmeniškai.

Po pamaldų svečiai buvo pakviesti į Dorchesterį vaišėm.

Vaišės pradėtos šampano tostu ir "Ilgiausių metų" daina.

Sveikinimo telegramų ir laiškų buvo daug. Gražų asmenišką sveikinimą Liutkoniam prisiuntė JAV prezidentas Gerald R. Ford. Dr. B. Radziūnas padavė dr. Kęstučio Valiūno, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininko, sveikinimą. Buvo perskaitytas ir Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje pirmininko Vinco Tamošiūno sveikinimas iš Detroito. Lietuvos Savanorių Kūrėjų Bostono skyriaus vardu sveikino savanoris S. Griežė-Jurgelevičius, Naujosios Anglijos šaulių vardu — rinktinės pirm. inž. J. Sta-

šaitis. Daug buvo ir asmeninių sveikinimų.

Vaišių pertraukos metu inž. K. Barūnas skaitė gražiai paruoštą, net eilėraščių papuoštą, Liutkonų gyvenimo istoriją. Taip pat kalbėjo dr. B. Radziūnas iš New Yorko, J. Pusdešienė iš Detroito ir J. Valiukonis iš Bostono. Baigiant linksmąją dalį, J. Stašaitis padėklamavo "išdaigingą" dainelę.

Buvo atneštas ir "vestuvinis" tortas, kurį sukaktuvininkai bendromis jėgomis piaustė ir vaišino svečius. Neatsilikio ir svečiai: sukaktuvininkai buvo apdovanoti brangiomis dovanomis.

Baigiant vaišes, šeimininkė padėjo visiems atsilankiusiems, ypač nuoširdžiom pagalbinkėm. Taip pat ir Antanina ir Juozas Liutkoniai tarė padėkos žodį visiems.

Rytojaus dieną, sekmadienį, Liutkonų pakviestas, pietum atvyko Šv. Kazimiero parapijos choras su komp. Julium Gaideliu ir jo žmona. Neminint įprastinių sveikinimų, tostų ir kitų "prašmatnybių", tenka paminėti, kad choras ta proga sudainavo gražią dainą pyne. Gražiai buvo atlikta "Miškų gėlė", kurią solų su choru dainavo P. Grybauskienė, taip pat ir "Karvelėli mėlynasis", su solistu P. Radzevičium.

Dalyvis

*On your 50th wedding anniversary,
Mrs. Ford joins me in sending our warm
congratulations and best wishes for
many more years of happiness together.*

Harold R. Ford

Prezidento Fordo sveikinimas jubiliatam

Liutkoniai su svečiais prie Šv. Petro bažnyčios So. Bostone. Pirmoj eilėj iš k.: J. Pusdešienė, B. Šakenienė, G. Razvadauskienė, L. Adamkaitienė, O. Pusdešienė, Juozas Liutkonis, Antanina Liutkonienė, A. Dačienė, inž. Dačys, I. Galinienė, inž. Galinis, S. Liaugaudienė.

DARBININKO SPAUDOS BALIJE — KONCERTE

Darbininko administracija lapkričio 22, šeštadienį, surengė spaudos balių-koncertą. Tokie metiniai koncertai buvo rengiami ir anksčiau, bet paskutiniu laiku buvo nutrūkę. Dabar štai toks koncertas jau įvyko nuosavose Kultūros židinio patalpose. Koncerto programą sudarė: paskaita, dainos, poezija, tautiniai šokiai.

Programa pradėta 7:20 v.v. Pasivėlinta, nes ir publika vėlinosi. Ir programai prasidėjus, dar daug kas atėjo. Taip neišvengiamai buvo varstomos salės durys ir buvo drumsčiama salės rimtis.

Programai vadovavo Tadas Alinskas. Pradžioje buvo prof. Simo Sužiedėlio, buvusio ilgamečio Darbininko redaktoriaus, paskaita apie lietuvišką žodį ir spaudą. Čia jis įdomiai iš laiko perspektyvos nagrinėjo, kaip lietuvis brangina ir vertina savo spaudą ir savo kultūrą.

Dainų programai buvo pakviesta sopranas Laimutė Stepaitienė iš Chicago. Jai akomponavo visiem gerai pažįstamas brooklynietis Albinas Prižgintas.

Pradėta tarptautiniais kūriniais: Mozarto — Un moto di gioia (itališkai), Das Veilchen (vokiškai). Toliau buvo Martini — Plaisir d'Amour (praciškiškai), Schuberto — Žuvelė (lietuviškai), Massenet — Elegija (lietuviškai), Sir Benedict — The Gypsy and the Bird (angliškai).

Pirmoji koncerto dalis baigta tautiniais šokiais. N.Y. tautinių šokių ansamblis atliko: žekelį, oželį, tryptinį.

Po pertraukos poetas Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, paskaitė eilėraščius: Lietuvai, Gintaro medis, Ciurlionio kūdikis, Už saulės laidos durų, Aukso amžius.

Toliau tęsė dainininkė Laimutė Stepaitienė. Šį kartą atliko jau lietuvišką kūrybą: Ne dėl tavęs aš mergele, I.d. — St. Šimkaus, Vai tu kasele, I.d. — D. Andriulio, Žemei — K. Kavac-

ko. Programoje įrašytų dviejų Puccini arijų ji nedainavo. Poetas L. Andriekus, OFM, antru išėjimu paskaitė šias eiles: Poezijai, Pakeleivis, Pajūryje, Žvaigždžių sonata.

Solistė L. Stepaitienė padainavo Rossini ariją iš Sevilijos kirpėjo — Vieną balsą aš girdžiu. Bisui St. Šimkaus — Pamylėjau vakar. Pabaigai N.Y. tautinių šokių ansamblis, vadovaujamas J. Matulaitienės, pašoko: ūsaininką, rankšluostėlį, pyne. Akordeonu šokiam grojo A. Razgaitis.

I sceną buvo sukviesti visi programos dalyviai. Jiems pa-

dėjojo Tėv. Petras Baniūnas, OFM, Darbininko administratorius. Mergaitės įteikė gėlių dainininkei Laimutei Stepaitienei ir tautinių šokių ansamblio vadovei J. Matulaitienei.

Po programos buvo persiorganizuota į balius nuotaką. Šokiam grojo J. Kazlo orkestras, veikė bufetas su valgiais ir gėrimais. Buvo įvairios loterijos. Visi turėjo progos pasilinksminėti ir įsigyti lietuviškų knygų. Veikė ir didelis spaudos kioskas, kur buvo daugybė knygų atpiginti.

(p.j.)

Darbininko koncerte lapkričio 22 dainuoja sol. Laima Stepaitienė, akomponuoja Albinas Prižgintas. Nuotr. P. Bivainio

PADĖKA

Darbininkas turėjo gražią tradiciją kiekvienais metais rengti spaudos remėjam ir skaitytojam renginį, bet nuo 1971 jo nebuvo. Šiais metais lapkričio 22 jau savose patalpose renginys įvyko ir šia proga reiškiamą gili padėka programos dalyviams:

Laimutei Stepaitienei, sopranui, kuri, giliai įsijautusi į dainos meną, klausytojus žavėjo savo gražiai išlavintu švelniu dainų-arijų perdavimu. Prof. Sužiedėliui, giliu žodžiu maloniai perdavusiam mintis apie spaudą. T. Leonardui Andriekui, poezijos posmų kūrėjui, už naujai sukurtus posmus. New Yorko Lietuvių Tautinių Šokių Ansamblio vadovei Jadvygai Matulaitienei už šauniai paruoštą jaunimą, kuris puikiai pasirodė. Albinui Prižgintui už meistriską piano palydą solistei ir Antanui Razgaiciui, akordeonistui, pritariam tautiniam šokiam, Tadui Alinskui, vakaro vadovui, kuris auditorijai pristatė šio koncerto programos dalyvius.

Dėkoju prisidėjusiem prie šio parengimo: Alice Zupko, sav. Florist Shop, kuri aukojo gėles stalams, spaudos valsui ir solistei bei N.Y. Lietuvių Šokių vedėjai.

Dėkoju Elenai Mickeliūnienei už dovanai paaukotus ir paruoštus valgius, už skanias dešras-kopūstus V. ir G. Beleckam — Winter Garden, už duoną-pyragus A.D. Radžiūnui — Silver Bell, už tortus V. ir A. Steponiam, R. Šidlauskieniui, S. Buragienei, V. Dėdinienei, J. Čepukienei ir A. Sabalienei.

Dėkoju laimėjimam paskyrusiai turtinę krepšį E. Mickeliūnienei, siuntinį S.I. Velonskiam — Dovana Corp. siuntinių įstaigai, kuri tik ką įsikūrė Woodhavene, L. Koppienei už gausius rankdarbius, V.J. Ruteniam, M. Kliveckienei, K. Baltaduonienei, M. Dudutis, M. Paskacimis, M.E. Simonaičiui, F. Alexiui, E. Pohlman.

Dėkoju virtuvės šeimininkei: E. Mickeliūnienei, M. Dudutienei, V. Simonaitienei ir M. Menčiūnienei, laimėjimų tvarkytojoms: J. Čepukienei, A. Sabalienei, Alinskaitei, Sodaitienei, R. Alinskienei, bilietų tvarkytojom: M. Žukauskienei, A. Sabalienei, padėjusiem darbuose B. Gedeikai, Br. Pranciškui, Br. Tomui, A.V. Dėdinam, B. Čepukui, A. Jankauskui, V. Steponiui, O. Dzeteveckaitei, T. Alinskų šeimai, kun. A. Kar-

dui, J. Višniauskui, R. Sabalytei, bilietų platintojoms: M. Šalinskienei, Ž. Jurienei, J. Čepukienei, A. Sabalienei, H. Zedar, A.V. Dėdinam, B. Gedeikai, M. Žukauskienei ir Alice Florist Shop.

Dėkoju specialiai sutvertam entuziastiškam komitetui, kuris padėjo įgyvendinti šį parengimą: A.V. Dėdinam, V.M. Žukauskam, A.A. Sabaliui, B.J. Čepukam, J. Matulaitienei, E. Mickeliūnienei, T. Alinskui.

Dėkoju už paskatinimą rudens balių dalyvauti: redakcijai, Lietuvos Atsiminimų ir Laisvės Žiburio radijo valandėlėm.

Padėka už atsilankymą Lietuvos atstovui gen. kons. A. Simučui su ponja, Bendruomenės atstovam, ypač apygardos pirm. A. Vakseliui su ponja, Darbininko skaitytojam, rėmėjam, viešniom bei svečiam, ku-

rie parodė nuoširdžią paramą Darbininko spaudos darbam. Darbininkas ir toliau stengsis su lietuviškų žodžių lankyti lietuvių išeivijoj.

Labai dėkui A.V. Dėdinam už viešnagę Algiui ir Laimutei Stepaičiam.

Padėka visiem, kurie prisidėjo prie šio renginio, kuris visiem paliko gražius įspūdžius.

Dėkingas Darbininko administratorius
T. Petras Baniūnas

NAUJA MAS VALDYBA

Šių metų birželio mėnesio gale Dainavos stovyklų įvyko Moksleivių Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas. Tame suvažiavime turėjo būti renkama nauja MAS centro valdyba, nes ankstesnės centro valdybos kadencija baigėsi. Kandidatų į naują centro valdybą neatsiradus, buvo nutarta šį reikalą išspręsti ateitininkų jubiliejinę

stovyklų (rugp. 24 - rugs. 1).

Rugpjūčio 31 buvęs MAS centro valdybos pirmininkas Kęstutis Šeštokas stovyklavimui pranešė, kad Ateitininkų Federacijos pakviesti detroitiečiai studentai Linas Mikulionis ir Viktoras Nakas sutiko sudaryti MAS centro valdybą Detroito.

L. Mikulionis ir V. Nakas, apsiėmę vykdyti MASnko-pirmininkų pareigas, angažavo šiuos asmenis į talką: Gintę Damušytę, Joną Dunciją, Reginą Garliauskaitę, Lilę Gražulienę, dr. Kęstutį Kebį, Joaną Kuraite ir Vitą Sirgėdą.

Naujas MAS CV adresai: MAS CV, 4225 Gunther Dr., Sterling Heights, Michigan 48077. Tel.: 1-313-979-8259.

Pageidaujame, kad kiekvienos kuopos pirmininkas ir globėjas tučtuojau susisiektų raštu ar telefonu su nauja MAS CV.

Viktoras Nakas

DVI TAIKLIAUSIOS IR PRASMINGIAUSIOS DOVANOS VISIEM TIEM, KURIE LAISVIAU SKAITO ANGLIŠKAI NE LIETUVIŠKAI:

ENCYCLOPEDIA LITUANICA, 6 tomai; keturi tomai jau išleisti; kaina \$20.00 už tomą. LITHUANIANS IN AMERICA, Dr. Antanas Kučas, kaina \$6.00.

O su Lietuva suaugusiem gyvas aidas iš netolimos praeities:

PASAKYTA-PARAŠYTA, Antano Smetonos kalbų rinkinys, kaina \$10.00.

Užsakymus siųsti: Lietuvių Enciklopedija, 395 W. Broadway, P.O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127. Telef.: (617) 268-7730, vakarais (617) — 282-2759.

Žiedai ir kiti papuošalai vyram ir moterim lietuviškais tautiniais ornamentais, pagaminti iš sidabro (sterling silver). Užsakant siųsti atitinkamai sumai čekį ar money order nurodytu adresu. Vadovauja A.V. Padvarietis.

1
LADIES \$11.00

2
PENDANT \$12.00

3
MENS \$15.50

JUST SILVER LTD.
RT. 208 · MONROE, N. Y. 10950 · (914) 783-7767

NAME	Quant.	Item No.	Size	Amount
ADDRESS				
CITY				
STATE				
ZIP				
Sub Total				
N.Y. State Residents Add Sales Tax				
Add \$1.00 Handling Charge				
Total Payment				
Enclose Check or M.O.				

MEASURE RING SIZE ON THIS SCALE

Pritardami Jūsų tikram lietuviškam gerumui, padedant siuntiniams ir dovanoms savo artimiesiems, tam tikslui sukūrėme naują siuntinių — dovanų įstaigą Woodhavene

“DOVANA”.

Kaip neseniai atvykę iš Lietuvos, mes suteiksime naudingiausias patarimus, kurių dėka Jūsų siuntiniai ir dovanos pasidarys didesnės vertės. Siuntinius išsiunčiame tą pačią dieną su specialiais įpakavimais ir žemesnėmis kainomis. Siunčiame įvairaus dydžio siuntinius (net ir vokuose — bandorolėmis). Siunčiam sertifikatus mašinomis ir įvairias dovanas.

DOVANA Corp.
80-14 Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

Darbo valandos — darbo dienomis nuo 12 iki 6 val. šeštadieniais nuo 10 val. iki 5 val., sekmadieniais nuo 12 iki 5 val.

Savininkė Irena Velonskienė

Po 6 val. vakaro namų tel. 296-5359.

Negalintiems atvykti į mūsų įstaigą, gavę čekį, sudarome pageidaujimą daiktų siuntinį.

PLOKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Paruoškite Kalėdų dovanas savo artimiesiems!

Papildykite savo plokštelių rinkinius! Iš šio sąrašo pasirinkite 5 lietuviškos muzikos ir dainų plokšteles su persiuntimu tik už 16 dol.

Linksmų Kalėdų, 12 religinių giesmių.

Aukuras, vaikų įdainuota 14 dainų.

Dainuojam su Lione, Jodytės 16 dainų.

O ramunėlė, pasakyk, Tamošiūnienės 12 dainų.

Lietuvos kanklės, 14 liet. melodijų.

40 liet. dainų melodijų su orkestro palyda.

N.Y. liet. vyrų choro 16 dainų (1-moji pl.).

Mano Lietuvos prisiminimai, Jodytė su gitara.

J. Rajauskaitės piano kūriniai.

Tėvynės meilė nemari, Dambraskaitės 13 dainų.

Lietuvos koplyčios šventinimas Romoj.

Už penkias pasirinktas plokšteles siųsti 16 dol.

čekį adresu: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Senos patikimos firmos, Mr. M. Rifkin,

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Prezidentas, oficialiai praneša savo gausiems klientams, kad siuntimas

MUITU APMOKĖTŲ DOVANINIŲ SIUNTINIŲ giminėms Lietuvoje ir USSR tęsiama toliau kaip buvo per pastaruosius 45 metus. Kiekvienas siuntinys apdraustas.

Siuntiniai priimami šiose įstaigose ir skyriuose:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

(Affiliated with Podarogifts, Inc.)

723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. 215-925-3455

CENTRINĖ ĮSTAIGA NEW YORKE:

240 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N.Y. 10001
Tel.: (212) 725-2449

BALTIMORE, Md. 21224, 3206 Eastern Ave.	(301) DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127, 390 West Broadway	(617) 268-8764
BROOKLYN, N.Y. 11222, 72 Nassau Ave.	(212) 389-6747
CHICAGO, ILL. 60622, 2242 W. Chicago Ave.	(312) 235-7788
CLEVELAND, Ohio 44119, 877 E. 185th St.	(216) 486-1836
CLEVELAND, Ohio 44134, 5432 State Road	(216) 749-3033
DETROIT, Mich. 48210, 6720 Michigan Ave.	(313) 894-5350
ELIZABETH, N.J. 07201, 956a Elizabeth Ave.	(201) 354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11415 Jos. Campau Ave.	(313) 365-6350
HARTFORD, Conn. 06106, 466 Park St.	(203) 232-1716
LOS ANGELES, Cal. 90026, 2841 Sunset Blvd.	(213) 413-0177
MIAMI, Fla. 33138, 7612 E. 2-nd Ave.	(305) 767-6704
MINNEAPOLIS, Minn. 55418, 2422 Central Ave. N.E.	(612) 788-2545
NEW BRITAIN, Conn. 06052, 97 Shuttle Meadow Ave.	(203) 224-0829
NEW YORK, N.Y. 10003, 101 First Avenue	(212) OR 4-3930
NEW YORK, N.Y. 10001, 49 West 29th St.	(212) 689-2710
OMAHA, Nebr. 68107, 5524 So. 32nd St.	(402) 731-8577
PHILADELPHIA, Pa. 19123, 1013 N. Marshall St.	(215) 925-8878
PITTSBURGH, Pa. 15222, 346 Third Avenue	(412) 471-3712
ROCHESTER, N.Y. 14621, 681-683 Hudson Ave.	(716) 544-2151
SAN FRANCISCO, Cal. 94122, 1236 — Ninth Ave.	(415) 564-7981
SEATTLE, Wash. 98125, 11551 6th Place N.E.	(206) EM 3-5556
SOUTH RIVER, N.J. 08882, 168 Whitehead Ave.	(201) 257-2113
SYRACUSE, N.Y. 13204, 318 S. Wilbur Ave.	(315) 476-6958
VINELAND, N.J. 08360, Parish Hall, W. Landis Ave.	(609) 696-9796
WORCHESTER, Mass. 01604, 82 Harrison St.	(617) 798-3347
WOODHAVEN, N.Y. 11421, 80-14 Jamaica Ave.	(212) 296-5250
WHEAT RIDGE, Colo. 80033, 4330 Quay St.	(303) 422-4330
YONKERS, N.Y. 10701, 91 Yonkers Ave.	(914) 969-2564

Kun. Juozas Aleksūnas

PAGERBTAS KUN. J. ALEKSŪNAS

Kun. Juozas Aleksūnas lapkričio 8 buvo apdovanotas Šv. Jono universiteto auksiniu medaliu kaip Šv. Jono kolegijos 1925 metų graduantas.

Specialiai atspausdintame rašte išreiškiama: "Šv. Jono universitetas su džiaugsmu įteikia

AR GIRDĖJAI?

Vakar, sugrįžus man iš darbo, žmona pasveikino paklausdama, ar girdėjau, kad gruodžio 6 Kultūros Židiny ruošiamas koncertas.

— Didelio čia daikto! — atkirtau. — Juk koncertai ten vyksta beveik kiekvieną savaitgalį.

— Bet čia kitoks, čia bus labai įdomus koncertas, pasirodys nauji solistai, — vėl įtikinėjo žmona.

— Tai ką, gal Metropolitan opera rengiasi duoti visą operos spektaklį? paklausiau.

— Ką čia niekus šneki, — jau nekantravo žmona. — Juk vyrų choras Perkūnas ruošia savo metinį koncertą tada.

— Perkūno choras? Taip, tie

auksinio jubiliejaus medalį kun. Juozui Aleksūnui, 1925 m. Šv. Jono kolegijos graduantui, ir viešai jį sveikina už jo lojalškumą ir suteiktą garbę universitetui savo atliktais darbais ir kunigišku pasišventimu.

Pasirašė universiteto prezidentas Very Rev. Joseph T. Cahill, C.M.

Kun. J. Aleksūnas paskutiniu laiku turėjo kelias operacijas. Dabar jau pasveiko ir gyvena Freeport, L.I., N.Y.

vyrų gražiai dainuoja, bet tai juk jokia sensacija, — vėl ginčijausi.

— Argi tu nežinai, kad ten pasirodys mum visiems gerai pažįstamas naujas solistas Petras Tutinas? — atkirto žmona.

— Solistas Petras Tutinas?!

— išsižiojau.

— Taigi, skambink greičiau kam nors iš choro valdybos ir užsakyk bilietus, nes vėliau gali pritrūkti.

Griebiu už telefono ir skambinu choro pirmininkui Stasiui Karmazinui. Sakau — taip ir taip, kas ten pas jus bus tą gruodžio 6.

Pirmininkas, kaip ir pridera pirmininkui, iškilmingai ir oriai man išdėsto, kad ruošiamas koncertas su labai įdomia programa kur esą, be vyrų choro, pasirodys solistai G. Antanaitytė-Ugianskienė ir Petras Tutinas. Esą laukiama, jog New Yorko visuomenė gausiai atsilankys į šį koncertą.

Solistę G. Antanaitytę-Ugianskienę jau teko girdėti kelis kartus. Jos balsas malonus, puiki išvaizda, o taip pat jos nuoširdumas ir paprastumas patraukia klausytoją.

Jaunuolis Petras Tutinas, visada mielas, puikiai kalba lietuviškai, mėgsta dainą ir yra Perkūno choro narys, o taip pat ir valdybos narys. Gal daug kas nežino, kad choro nariai, pastebėję jį turint gražų ir stiprų balsą, jau 1974 surado jam dainavimo mokytoją ir sumetė lėšų jo balso lavinimui. Šiais metais Perkūno choristai vėl pakartojo tą patį. Jo mokytojas yra labai geros nuomonės apie savo mokinį. Taigi Petrą išgarsime gruodžio 6 Kultūros Židiny.

Be to, Perkūnas turįs ir daugia naujienų. Muz. V. Strolia, baigęs 1974-75 metų sezoną, iš dirigento pareigų pasitraukęs. 1975-76 metų sezoną choras pradės su nauju dirigentu, buvusiu choro dirigento pavaduotoju V. Daugirdu. Jis dabar daug dirba, ruošdamas naujas dainas, šiame koncerte, pavyzdžiui, pirmą sykį New Yorke išgarsime vyrų chorą atliekant B. Budriūno "Šiaurės pašvaistę".

Padėkojau choro pirmininkui už suteiktas žinias ir paprašiau rezervuoti man du bilietus į jo ruošiamą koncertą. Juk įdomu pamatyti chorą, diriguojamą naujo dirigento, ir išgirsti solistus, o ypač debutantą Petrą Tutiną.

Tarp kitko, patarčiau visiems įsigyti įėjimo bilietus iš anksto. St. Všk.

LB WOODHAVENO APYLINKĖS VEIKLA

Aukos Jaunimo Kongresui

PLB valdyba 1975 kovo 7 patvirtino III PLJ Kongreso 75,000 dol. sąmatą. Iš šios sąmatos JAV lietuviams, kaip visos išeivijos stipriausiai atramai, numatyta 67,000 dol. kvota. Šios sumos sutelkimo pagrindą yra paimtas JAV LB tarybos rinkimuose dalyvavusių skaičius. Kadangi rinkimuose dalyvavo daugiau nei 10,000 balsuotojų, tai kiekvienam balsavusiam išeina aukoti jaun. kongresui apie šešis su puse dol. Žinoma, tai yra tik bendras rodiklis aukotojam. Organizacijos ir didesnės pajamos turį aukoją daugiau negu minimumą, tuo pagelbėdami tiems, kurie visai neišgali aukoti.

Mūsų apylinkė du trečdaliai aktyviųjų lietuvių jau seniai prisuntę savo auką; o būty broliška ir gražu, kad ir uždelsusieji, prieš paskelbiant paskutinį aukotojų sąrašą, atsilieptų. Laukiame!

Pobūvis su kongreso atstovais

Kadangi visi III PLJ kongreso New Yorko apygardos atstovai gyvena LB Woodhaveno apylinkėje, apylinkės valdyba nutarė surengti jiems kuklias išleistas gruodžio 12 d. 7 val. v. mažojo Kultūros Židinio salėje. Tai bus paprastas, draugiškas susijimas prie kavutės ir liet. muzikos. Mūsų jaunimo atstovam palinkėsime sėkmės. Į šį pobūvį kviečiamas visas lietuviškasis New Yorko jaunimas ir vyresnieji. Būty gražu, jei mūsų įvairios organizacijos ar verslo

Onos Slivinskienės mirties šešerių metų sukakties proga už velionę bus aukojamos mišios pranciškonų koplyčioj gruodžio 4. Draugai ir pažįstami kviečiami ją prisiminti savo maldose.

Antanina Rodzionytė-Jankūnienė, gyvenanti Elizabethe, New Jersey yra knygų mėgėja, remia lietuvišką spaudą ir Kultūros Židinį. 50 knygų ji paaukojo Putnamo seselių vienuolyno bibliotekai. Dalis tų knygų buvo išleista prieš pirmąjį pasaulinį karą. Gimė 1888 birželio 13 Kaulališkių km., Šėduvos parapijoje. Į Ameriką atvyko 1907, apsistojo Elizabethe, N.J., ir ten iki šiol tebegyvena. Yra susipratusi ir veikli lietuvė.

Vliko seimo proga Inkorporuoto Tautos Fondo baliu ruošti komitetą sudarė būsios lietuviškų organizacijų ir Tautos Fondo valdyba, kurį sudaro: A. Vakselis — pirmininkas, I. Gasiūnas, J. Bagdonas, R. Šidlauskienė, V. Kulpa, J. Pumputienė, J. Vilgalys ir J. Rūtenis. Talkina šių organizacijų atstovai: R. Kondratienė, A.L.R. Katalikų Moterų 24 kuopa; Br. Bobelis, A.L.R. Katalikų Susivienijimas; S. Bobelienė, Ateitininkų Medicinų Korp. Gaja; F. Ignaitienė, Ateitininkų Sendraugė N.Y. skyrius; K. Miklas, Batunas; J. Vytuvienė, Dantų Gydytojų Draugija; J. Gerdvilienė, Liet. Fronto Bičiuliai; dr. A. Jančiūnė, Liet. Katalikų Mokslo Akademija; E. Andriūšienė, Lietu-

institucijos šia proga įteiktų mūsų atstovam dovanų nuvežti į kongresą kitų kraštų lietuviams (plokštelių, knygų, lipinukų ant mašinų ar lagaminų, tautiškų juostelių ir kt.).

Tautinio solidarumo įnašai

Džingu konstatuoti daugelio greitą atsiliepimą į pasiūstus paraginimus. Kartu gauta ir aukų Lietuvos laisvinimo bylai bei užsiprenumeruota "Pasaulio Lietuvis". Tai paskata valdybai ir priminimas kitiems, kad ir jie savo įnašo bei aukos per ilgai neuždelsytų. Kurie paraginimo lapelio (dėl adreso nežinojimo) nėra gavę, čeki prašomi rašyti Lithuanian Community Woodhaven yardu ir pasiųsti: LB Woodhaveno apylinkės valdyba, 86-34 91 St., Woodhaven, N.Y. 11421, arba įteikti bet kuriam valdybos nariui.

Kiti rūpesčiai

Užbaigę rinkliavą jaunimo kongresui ir kiek toliau pastūmėję su tautinio solidarumo įnašo rinkimu, tuoj pradėsime spaudos platinimo darbą. O gi nebe už kalnų ir LB aštuntosios Tarybos rinkimai (1976.IV. 24-25). Jau laikas pavartyt rinkimų taisykles, sudaryti reikiamus sąrašus ir kt. Tam reikia daug laiko ir pasiaukojimo. Visa tai palengvintų daugumos pritarimas dirbantiems, laiku atsiliepiant su prašoma auka bei tautinio solidarumo įnašu.

Apylinkės valdyba

Tautybių pasirodyme, kuris buvo lapkričio 22-26 Heynes auditorijoje Prudential centre, dalyvavo ir lietuviai. Tai buvo Amerikos nepriklausomybės 200 metų sukakties minėjimas, kurį rengė Tarptautinis Institutas. Šios didžiulės patalpos dviejų aukštų salės talpina dešimtis tūkstančių žmonių.

Pirmojo aukšto salėje per 60 tautybių turėjo savo paviljonus. Čia buvo ir lietuviškas paviljonas su tautiniais

vių Moterų Vienybė; B. Radzivanienė, Liet. Bendruomenės pirmoji apylinkė; A. Balsys, Liet. Bendruomenės Woodhaveno apylinkė; D. Bobelienė, Maironio šeštadieninė mokykla; dr. M. Žukauskienė, Moterų Klubų Federacija; G. Kulpienė, Vyresniųjų Skaučių Židiny Vilija; M. Klivečkienė, Kunigaikštienės Birutės Karių Šeimų Draugija; E. Mickeliūnienė, Balfas.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30. S. Minus, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, MASS. — WHIL 1430 ir FM 107.9, sekmad. 11-12 val. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Tel. JU 6-7209.

1976 PAVASARIO EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IŠ

Bostono, Montrealio ir New Yorko

Išvyksta BALANDŽIO 15 dieną — grįžta BALANDŽIO 23

—\$645.00

Išvyksta GEGUŽĖS 20 dieną — grįžta GEGUŽĖS 28

—\$725.00

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokesčiu.

GRUPĖSE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS — NESIVĖLUOKITE!

Vasaros ekskursijos į LIETUVĄ prasideda GEGUŽĖS 26. Registracijas priimame dabar.

Kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininkė: Aldona Adomonienė
Air fares subject to changes and government approval.
Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkome reikalaujamus iškvičimo dokumentus.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai • Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/4 %
- Special Notice a/c — 5 1/2 %
- 1 year Term Deposit — 5 3/4 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

— All Accounts Compounded Daily —

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros. Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užkite - įsitikinsite!

15 DIDŽIULIŲ KRAUTUVIŲ 15

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewood: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7088
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516 757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
White Plains, N.Y., The Cheese Pitt —
200 Hamilton Ave. — Tel.: 914-949-0226
Nanuet, N.Y., Nanuet Mall Shopping Cent.,
Route 59 — Tel.: 914-623-4265

Saddlebrook, N.J. — Saddlebrook Mall —
Tel.: 201 843-0029
Bristol, Conn., Bristol Gourmet Shop, Route 202
Junct. 229 — Tel.: 203-589-0300
Danbury, Conn.: Danbury Gourmet, 296 Main St. —
Tel.: 203-744-6857
Norwood, Mass.: Meat and Wursthaus — 101 Central St.
Tel.: 617 769-2895
Wayne, N.J.: 1234 Willowbrook Mall —
Tel.: 201-785-0542

A.A. SALOMĖJAI KAUNAITAI- SODAITIENEI

Kanadoje mirus, jos dukras, sūnų Juozą su šeimomis, brolių Antaną, Algirdą ir Vytautą Alksninius su šeimomis ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame.

Vytautas ir Rožė Kondratiai

A.A. KAZIMIERUI VYGANTUI

mirus, sūnų dr. Vytautą Vygantą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Teresė, Algimantas, Gintarė
ir Aušra Gečiai

A.A. ADOLFUI GAIGALUI

mirus, jo seseriai Vinciei Vaškūnienei ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžiai užuojautą.

Leonas ir Ona Bileriai

A.A. DR. ARVYDUI BINTAKIUI

Vokietijoje mirus, jo brangią motiną dr. Stasę Binkakienę nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Krikšto sūnus Tomas, Rožė ir Vytautas

Kondratiai

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Perkūno choro koncertas vyksta gruodžio 6, šį šeštadienį, Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Be vyrų choro koncerte dainuoja solistė Genovaitė Antanaitytė-Ugianskienė ir debiutuoja solistas Petras Tutinas. Vyrų chorui diriguoja Vytautas Daugirdas.

Lietuvos Kat. Bažnyčios Kronikos II tomo pristatymas rengiamas gruodžio 7, sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Bus speciali programa, kurią atliks aktorius Juozas Bolej-Bulevičius, kun. Vytautas Piktuma, Petras Sandanavičius ir solistė Louise Senken. Akomponuoja Algirdas Kačanauskas. Pristatymą rengia LK Religinė Šalpa ir rėmėjai.

Vakaras su kompozitoriumi Vladu Jakubėnu rengiamas gruodžio 13, šeštadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Kompozitorius V. Jakubėnas atvyksta iš Chicago ir čia kalbės apie lietuviškos muzikos raidą. Apie jo kūrybą kalbės kompozitorius Jeronimas Kačinskas iš Bostono. Bus atliekami jo kūrinių. Fortepijono kūrinius skambins Aldona Kepalaitė, smuiko kūrinių groja Elena Kuprevičiūtė, cello kūrinių groja Judy Shiffers. Tai bus gilus ir prasmingas koncertas-vakaras, kuris supažindins mus su žymiu kompozitoriumi ir jo kūryba. Vakara rengia Vaisganto Kultūros Klubas.

G.J. Lazauskas, inžinierius, "Technikos Žodžio" žurnalo vyr. redaktorius pavaduotojas, dalyvavęs Vliko seime, apsilankė Darbininko redakcijoje ir taip pat apžiūrėjo pranciškonų spaustuvės įrengimus.

Gina Čapkauskienė, koloratūrinis sopranas, sėkmingai koncertavo lapkričio 30, sekmadienį, 8:30 val. vak. Carnegie Recital salėje, Manhattane. Koncerto metu buvo atlikti kūrinių šių kompozitorių: G.F. Handel, A. Scarlatti, H. Purcell, W.A. Mozart, G. Bizet, H. Dupare, C. Debussy, G. Gudauskienės, Br. Budriūno, V. Jakubėno, A. Thomas. Plačiau — vėliau.

Dr. Vaclovas Paprockas išvyksta į Europą ir jo gydymo kabinetas bus uždarytas nuo gruodžio 14 iki sausio 8.

Lietuvos vyčių centro valdybos posėdis bus gruodžio 6, šeštadienį, 1 v. popiet Newark, N.J., lietuvių parapijos salėje. Visi valdybos nariai paskui dalyvaus filmo demonstravime, kuris prasidės 7 v.v. toje pačioje salėje. Filmas vaizduoja dainų šventę okupuotoj Lietuvoje.

Lietuvių Atletų Klubu visuotinis narių susirinkimas įvyks penktadienį, gruodžio 12, 7 val. vakare Kultūros Židinyje. Visi klubo nariai prašomi šiam susirinkime dalyvauti, o norintieji naujai įstoti arba narystę atnaujinti kviečiami kreiptis į klubo valdybą.

Jonas ir Verutė Ruteniai, gyvenę Merrick, L.I., pardavė namus ir atsikėlė į Woodhaveną. Dabar jų adresas yra: 85-23 87 Street, Woodhaven, N.Y. 11421. Telefonas — 441-4573.

Elena Baltrušaitienė iš Chicago buvo atvykusi į New Yorką ir buvo sustojusi pas p. Ignaičius. Lankėsi pas savo bičiulius, taip pat apsilankė ir Darbininko redakcijoje.

Naujų Metų sutikimą rengia LB New Yorko apygardos valdyba gruodžio 31 Kultūros Židinyje. Pradžią 9 v.v. Stalus ir vietas galima rezervuoti skambinant: A. Radzivanienėi — 441-9720, A. Vakseliui — 846-3246, V. Padvariečiui — 847-5619.

Septintoji dailės paroda rengiama vasario 21-22. Parodą rengia LB New Yorko apygardos valdyba. Ji vyksta Kultūros Židinio abiejose salėse.

Maironio lituanistė mokykla gruodžio 21, sekmadienį, Kultūros Židinyje rengia savo kalėdinę programą — eglutę, 12 val. bus jaunimo mišios, po mišių mokinių pasirodymai, dainos, žaidimai.

Algis Raulinaitis, gyvenęs Los Angeles, buvo atvykęs tarnybos reikalais į šį Atlanto pakraštį, taip pat dalyvavo Vliko seime ir lankėsi Darbininko redakcijoje.

Regina Reivytenė nufilmavo šventųjų metų kelionę į Romą ir į kitus Europos kraštus. Filmą ji pademonstravo lapkričio 30 Eugenijos Kezienės namuose, kur buvo sukviesta artimų keliolikos draugų. Kelionę rengė keliolikos biuras Vytis.

Kelionė į Rio de Janeiro gruodžio 13-21. Kaina 368 dol. Į kainą įskaitoma lėktuvas, viešbutis, pusrūčiai, mokesčiai ir visi kiti priedai. Skambinti: Vytis International Travel Service, (212) 769-3300.

Poetas Stasys Santvaras buvo atvykęs praėjusį savaitgalį iš Bostono, aplankė savo bičiulius, dalyvavo solistės Ginės Čapkauskienės koncerte. Į Bostoną išvyko gruodžio 2.

Elena Kulber-Kulbokienė, negalėdama dalyvauti Darbininko koncerte — baliuje, prisiuntė 20 dol. laikraščiui stiprinti. Ačiū už auką.

Užuot siuntinėjus Kalėdų sveikinimus atvirukais, skiriam 20 dol. mūsų laikraščiui Darbininkui parenti. Per Darbininką sveikinam visus draugus, bičiulius ir pažįstamus šv. Kalėdų ir Naujų Metų proga. — J.M. Liubinskai.

Dail. Aleksandra Merker-Vitkauskaitė lapkričio 24 Leonia, N.J., skaitė paskaitą apie praeities ir dabarties Lietuvą. Buvo paliesta Lietuvos politinė padėtis, Lietuvos religija ir kultūra, pademonstruota tautiniai drabužiai, gintaras, keletas knygų, kurios prieinamos amerikiečiams, lietuviškos spaudos pavyzdžiai. Buvo išstatyta ir jos sukurtų paveikslų, kurių siužetai lietuviški. Savo paskaitą ji pradėjo žodžiais: "Pirmasis mokytojas Manhattane buvo lietuvis." Tokias paskaitas amerikiečiams ji ne kartą rengia, kur pademonstruoja tautinius drabužius, kalba apie lietuvių kultūrą, jų papročius. Prelegentė pati paprastai yra pasipuošusi gražiais tautiniais drabužiais. Jos paskaitas rengia amerikiečių organizacijos, klubai, švietimo įstaigos.

Woodhavene išnuomojamas gražus butas iš 5 kambarių su modernia virtuve ir vonia. Tel. 849-6083.

Petras Tutinas ketverius metus dainuoja su Perkūno choru. Perkūno choro narių iniciatyva jam buvo sudarytos dvi stipendijos, kad jis galėtų balsą lavinti pas Piotr Koniuch. Dabar jis pirmą kartą kaip solistas pasirodo Perkūno choro koncerte gruodžio 6 — Kultūros Židinyje.

Dail. K. Žoromskio tapybos kūrinių paroda Hartforde rengiama gruodžio 5-7. Parodą rengia Liet. piliečių klubas, ir ji vyksta to klubo patalpose, 227 Lawrence St., Hartford, Conn.

Mirė Antanas Maželis

Australijoje spalio 27 sunkios ir ilgos vidurių operacijos metu mirė Antanas Maželis, New York'e gyvenančio fotografo Vytauto Maželio brolis. Palaidotas Adelaidėje.

Newark, N. J., Lietuvių Bendruomenės apylinkė irgi remia jaunimo kongresą. Per dr. Rožę Šomkaitę jaunimo kongresui apkojo: V. Audėnas 5 dol., kun. J. Barkus 1 dol., V. ir V. Butvydai 5 dol., p.p. Dambrauskai 5 dol., D. Didžbalienė 5 dol., Elseika 5 dol., S. Giedrikis 50 dol., P. Jasmantas 10 dol., A. Juškys 3 dol., kun. V. Karalevičius 10 dol., p.p. Maleckai 4 dol., V. ir R. Meliniai 20 dol., M. Nekrošius 2 dol., P. Pliskaitienė 10 dol., J. Suvis 100 dol., dr. R. Šomkaitė 100 dol., G. ir K. Trečiokai 50 dol., V. Vaitiekūnas 50 dol., J. Venckus 5 dol., J. Venckus 5 dol., X.Y. 1 dol.

Reguliarus mokyklos lankymas turi būti kiekvieno piliečio rūpestis. Jei jūs turite kokių klausimų ar informacijų, kas liečia vaikus, nelankančius mokyklos, kreipkitės adresu: Office of the Director, Bureau of Attendance, 65 Court St., Room 922, Brooklyn, N.Y. 11201. Tel. 596-6063.

N. Y. moksleivių ateitininkų M. Pečkauskaitės kuopa išleido savo laikraštėlį Jaunystės keliu. Laikraštėlis pačių moksleivių prirašytas, gausiai iliustruotas.

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIJAS

KVIEČIA Į FILMŲ VAKARĄ
1975 gruodžio 6, šeštadienį, 7 val. vak.
Švč. Trejybės parapijos salėje,
Adams St. ir New York Ave. kampas
Newark, New Jersey
Įėjimo auka 2 dol.

Spalvotų filmų reportažas iš dainų ir šokių šventės, įvykusios šią vasarą okupuotoj Lietuvoje. Direktorius dr. Jokūbas Stukas pasidalins su svečiais išpūdziais iš kelionės pereitą vasarą į okupuotą Lietuvą.

N. Y. VYRŲ CHORO PERKŪNO METINIS

KONCERTAS

ĮVYKSTA GRUODŽIO 6 D. 7:30 V.V. PUNKTUALIAI
KULTŪROS ŽIDINYJE, 361 HIGHLAND BOULEVARD
BROOKLYN, N.Y.

PROGRAMĄ ATLIEKA:

Sol. Genė Antanaitytė-Ugianskienė
Debiutantas — sol. Petras Tutinas
Vyrų Choras, dirigentas Vytautas Daugirdas

PO KONCERTO LINKSMAVAKARIS

VEIKS BUFETAS

ŠOKIAMS GROJA "A M O U R" ORKESTRAS
PALYDINT JUOZUI NAKUI

ĮEJIMAS \$5.00 Suaugusiems
\$ 3.00 Studentams

STALUS IŠ ANKSTO UŽSISAKYTI PAS:

A. RAZGAITĮ (212) 327-2019
S. KARMAZINĄ (212) 441-1252

IR "PERKŪNO" CHORO NARIUS

VISI KVIEČIAMI DALYVAUTI!

LIETUVOS BAŽNYČIOS KRONIKOS II KNYGOS PRISTATYMAS IR VAKARIENĖ

Gruodžio 7, sekmadienį, 4 v. popiet
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Programoje: akt. JUOZAS BOLEY-BULEVIČIUS
kun. VYTAUTAS PIKTURNA
sol. LOUISE SENKEN
muz. ALGIRDAS KAČANAUSKAS — akomponuoja
PETRAS SANDANAVIČIUS

Auka: \$6.00. Visas pelnas skiriamas LKB II knygos leidimo išlaidoms padengti.

Visus nuoširdžiai kviečia
LK Religinė Šalpa ir rėmėjai

Aldona Kepalaitė

Elena Kuprevičiūtė

VAKARAS SU

KOMPOZITORIUMI VLADU JAKUBĖNU

1975 gruodžio 13, šeštadienį, 7:30 v.v.

Kultūros Židinio didžiojoje salėje,
361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Kompozitoriai Jeronimas Kačinskas ir Vladas Jakubėnas. Nuotrauka daryta maždaug prieš 20 metų, kai Carnegie salėje buvo lietuvių muzikos koncertas. Nuotr. V. Maželio

PROGRAMOJE:

- Kompozitorius VLADAS JAKUBĖNAS kalba apie lietuviškos muzikos raidą
- Kompozitorius-dirigentas JERONIMAS KAČINSKAS apžvelgs V. Jakubėno kūrybą
- Komp. V. Jakubėno kūrinius atlieka:
 - ALDONA KEPALAITĖ — fortepijono kūrinių,
 - ELENA KUPREVIČIŪTĖ — smuiko kūrinių,
 - IRENA STANKŪNAITĖ — dainos
 - JUDY SHIFFERS — cello kūrinių

Solistam akomponuoja pats kompozitorius Vladas Jakubėnas

Po programos — kavutė ir bufetas

Biletai:
Suaugusiems — 4 dol.
Jaunimui — 2 dol.

Vakara rengia ir visus atsilankyti kviečia
VAIŽGANTO KULTŪROS KLUBAS